

COMMISSIE AUTEURSRECHT

**ADVIES OVER DE UITVOERING VAN DE EG-RICHTLIJN AUTEURSRECHT EN
NABURIGE RECHTEN IN DE INFORMATIEMAATSCHAPPIJ**

Juli 2001

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	
1.1 Adviesaanvraag	1
1.2 Verloop en invloed van het Europees wetgevingsproces	1
1.3 Advies vorige commissie	2
1.4 Werkwijze van de commissie	2
1.5 Opzet van het advies	2
2. Algemene beschouwingen naar aanleiding van de adviesaanvraag	4
2.1 De onderscheiden vraagpunten	4
2.2 Algemene uitgangspunten	4
2.3 Fundamentele herziening?	4
- Fundamentele herziening?	
- Samenvoeging Auteurswet en Wet naburige rechten	5
- Verveelvoudiging en openbaarmaking	5
2.4 De beperkingen op de rechten	7
- Ontbreken normatief kader	7
- Uitgangspunten bij uitvoering artikel 5 richtlijn	7
- Betekenis van “beperkingen en restricties”	10
- “Vangnet-bepaling”	10
- Beperkingen op het distributierecht	10
- Driestappentoets	11
2.5 Redelijke tegemoetkoming	11
2.6 Technologische beschermingsmaatregelen	13
2.7 Overige onderwerpen	13
3. De aanpassingsvoorstellen	15
- artikel 12b	16
- artikel 13a	17
- artikel 15	18
- artikel 15a	20
- artikel 15h	22
- artikel 16	23
- artikel 16b	25
- artikel 16c	28
- artikel 16g	31
- artikel 16h, derde lid	32
- artikel 16n	33
- artikel 17b	34
- artikel 18	36
- artikel 18a	37
- artikel 18b	38
- artikel 22, tweede lid	39

- artikel 23	40
- artikel 29a	41
- artikel 29b	44
- artikel 45n	45
Bijlage A	46
Bijlage B	50
Bijlage C	60
- artikel 15, vierde lid	61
- artikel 16o	62
- artikel 16p	63
- artikel 16q	64
- artikel 17c	65

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Adviesaanvraag

De Minister van Justitie heeft op 6 september 2000 de commissie auteursrecht¹ om advies gevraagd in verband met de uitvoering van de (toen nog: ontwerp-)richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij (hierna “richtlijn auteursrecht”)².

De Minister heeft advies verzocht over in het bijzonder de volgende kwesties, die verkort hieronder worden weergegeven:

1. Dient bij de uitvoering van de richtlijn auteursrecht gekozen te worden voor een fundamentele herziening van het bestaande wettelijk systeem van auteursrecht en naburige rechten, in die zin dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de terminologie van de Europese richtlijnen;
2. In hoeverre moet de richtlijn auteursrecht leiden tot aanpassingen van de bestaande regels op het terrein van de beperkingen op de rechten;
3. Op welke wijze kan het begrip “fair compensation” (in de Nederlandse taalversie van de richtlijn vertaald als “billijke compensatie”) worden uitgevoerd in de Nederlandse wetgeving;
4. Op welke wijze dienen de bepalingen van de richtlijn auteursrecht inzake de omzeiling van technische beschermingsmaatregelen te worden uitgevoerd in de nationale wetgeving.

1.2 Verloop en invloed van het Europees wetgevingsproces

Het advies is gevraagd op een moment dat nog geen officieel akkoord over de richtlijn auteursrecht was bereikt tussen de Europese instituties. Omtrent de richtlijn heeft de Raad op 28 september 2000 een gemeenschappelijk standpunt bereikt. Op 14 februari 2001 heeft het Europees Parlement de tweede lezing van het voorstel afgesloten en negen amendementen op het gemeenschappelijk standpunt van de Raad aangenomen. De Raad heeft op 9 april ingestemd met de amendementen, waartoe de Europese Commissie had geadviseerd. De commissie auteursrecht heeft met deze ontwikkelingen rekening kunnen houden en deze in het advies kunnen verwerken. De commissie heeft, met instemming van het Ministerie van Justitie, ernaar gestreefd het uitbrengen van het advies zoveel mogelijk te laten samenvallen met het moment dat de richtlijn auteursrecht definitief zou worden vastgesteld. De richtlijn is op 22 mei 2001 definitief vastgesteld en op 22 juni 2001 gepubliceerd in het publicatieblad van de Europese Gemeenschap³.

¹ De samenstelling van de Commissie auteursrecht is als volgt: Prof. mr D.W.F. Verkade (voorzitter), Prof. mr E.J. Dommering, Prof. mr F.W. Grosheide, Prof. mr P.B. Hugenholtz, Prof. mr K.J.M. Mortelmans, Mr E.J. Numann, Prof. mr J.H. Spoor en mevrouw Mr J.A. Schaap.

² De adviesaanvraag is als bijlage A bij dit advies gevoegd.

³ Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij, PbEG 22 juni 2001, L 167, 10.

1.3 Advies vorige commissie

Over het onderwerp van de richtlijn auteursrecht heeft de vorige commissie auteursrecht reeds eerder geadviseerd, namelijk in augustus 1998. Het oorspronkelijke richtlijnvoorstel, waarop de vorige commissie haar advies heeft gebaseerd, is op verschillende onderdelen aangepast, terwijl thans de vraag voorligt hoe de richtlijn auteursrecht kan of moet worden omgezet in de nationale wetgeving. Bij dit advies zal deze commissie op veel onderdelen kunnen terugverwijzen naar het advies uit 1998 en zich aansluiten bij de daar ingenomen standpunten.

1.4 Werkwijze van de commissie

De commissie heeft van het Ministerie van Justitie stukken ontvangen terzake van de wordingsgeschiedenis van de richtlijn auteursrecht. De commissie heeft die stukken in haar beschouwingen betrokken⁴. Voorts heeft de commissie kennis genomen van verschillende publicaties in de literatuur die aan het onderwerp zijn gewijd, deels geschreven door leden van de commissie, deels geschreven door anderen. Aan de beraadslagingen van de commissie hebben alle leden deelgenomen. Prof. mr P.B. Hugenholtz heeft de commissie voorzien van ontwerp teksten over de nieuwe of gewijzigde wetsbepalingen van de Auteurswet 1912, vergelijk hierna hoofdstuk 3.

1.5 Opzet van het advies

De commissie heeft besloten het advies als volgt vorm te geven. In hoofdstuk 2 wordt in algemene zin ingegaan op de vragen en worden uitgangspunten geschetst aan de hand waarvan de commissie het advies heeft opgesteld, in het bijzonder bij de bepalingen inzake de beperkingen. Vervolgens doet de commissie in hoofdstuk 3 voorstellen voor wijziging van een aantal artikelen van de Auteurswet 1912. Op de afzonderlijke artikelvoorstellen is een korte toelichting gegeven. De (geconsolideerde) proeve voor een wetsvoorstel is ook als afzonderlijke bijlage (B) bij dit advies opgenomen. Als bijlage (C) is voorts opgenomen een aantal mogelijkheden tot wijziging van de Auteurswet 1912 waartoe de richtlijn op zichzelf de ruimte biedt en waarvan overneming aan de lidstaten is overgelaten. De commissie heeft om hierna uiteen te zetten redenen geen aanleiding gezien te adviseren de in bijlage C opgenomen bepalingen van de richtlijn auteursrecht te implementeren in de nationale wetgeving. Niettemin heeft de commissie daarvoor teksten ontwikkeld, die inspiratie kunnen bieden indien tijdens het wetgevingsproces alsnog behoefte wordt gevoeld deze bepalingen in de wet op te nemen.

De commissie heeft besloten niet ook een voorstel tot wijziging van de Wet op de naburige rechten en de Databankenwet uit te schrijven. De wijzigingen in de Wet op de naburige rechten volgen namelijk, op die plaatsen waar de richtlijn auteursrecht tot wetswijziging aanleiding geeft, in hoge mate de voorstellen tot wijziging van de Auteurswet 1912. De wijziging van de Databankenwet beperkt zich tot de bepalingen inzake de technische beschermingsmaatregelen, waartoe eveneens kan worden teruggegrepen op het door de commissie terzake van de Auteurswet 1912 gedane voorstel.

⁴ Het betreft hier onder meer het richtlijnvoorstel van de Europese Commissie van 10 december 1997, het advies van het Europees Parlement in eerste lezing van 10 februari 1999, het gewijzigd voorstel van de Europese Commissie van 21 mei 1999, het gemeenschappelijk standpunt van de Raad van 28 september 2000, het advies van het Europees Parlement in tweede lezing van 14 februari 2001 en het advies van de Europese Commissie van 3 april 2001.

Hoofdstuk 2: Algemene beschouwingen naar aanleiding van de adviesaanvraag

2.1 De onderscheiden vraagpunten

De richtlijn bevat regels over verschillende onderwerpen: exploitatierechten, beperkingen op de rechten, juridische bescherming tegen omzeiling van technologische beschermingsmaatregelen, verplichtingen inzake informatie over het beheer van rechten en zogenaamde gemeenschappelijke bepalingen. De commissie gaat hierna in algemene zin in op de in de adviesaanvraag onderscheiden bijzondere vraagpunten.

2.2 Algemene uitgangspunten

Bij de opstelling van haar advies heeft de commissie auteursrecht een aantal algemene uitgangspunten gehanteerd, aan de hand waarvan zij tot de specifieke onderdelen van het advies is gekomen. In de eerste plaats heeft de commissie zoveel mogelijk de tekst en het systeem van de huidige Auteurswet 1912 intact willen laten. Het gaat om merendeels “open” begrippen die de tand des tijds goed hebben doorstaan. In dat verband heeft de commissie in dit advies voorstellen gedaan waarmee de wetgeving op dit terrein bij voorkeur technologie-neutraal (of medianeutraal) wordt geformuleerd. Anderzijds heeft de commissie gestreefd naar aansluiting bij de terminologie die in de richtlijn auteursrecht wordt gebruikt, volgens de lijnen van aanwijzing 56 van de Aanwijzingen voor de Regelgeving. Immers, voorkomen dient te worden dat de richtlijn ertoe leidt dat begrippenkaders die in de lidstaten in de regelgeving vigeren, nog verder uiteen zullen lopen dan zij thans reeds doen, terwijl het beoogde doel van de richtlijn harmonisatie is. Voorts meent de commissie dat in het kader van de uitvoeringsoperatie geen onnodige veranderingen worden aangebracht. Zo beveelt de commissie aan dat de exploitatierechten zoveel als mogelijk intact worden gelaten. Ook adviseert de commissie behoud van de bestaande beperkingen, waar althans de richtlijn het toelaat. Op dat punt wordt hierna onder 2.4 uitgebreid ingegaan.

De commissie merkt ten slotte op dat de richtlijn tal van begrippen kent, zoals “omroeporganisatie” (artikel 5 lid 3 sub d) en “openbare plaatsen” (artikel 5 lid 3 sub h), die communautairrechtelijk van aard zijn. De commissie heeft er in het algemeen van af gezien zich nader uit te laten over de precieze betekenis van die begrippen. In laatste instantie dienen deze begrippen door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen te worden geïnterpreteerd.

2.3 Verdere algemene overwegingen

Fundamentele herziening?

Het eerste onderwerp waarover de Minister advies heeft gevraagd, is of er – kort gezegd – behoefte is aan een fundamentele herziening van het bestaande wettelijk systeem. Met name wordt in de adviesaanvraag voorgelegd of niet meer aansluiting bij het Europese begrippenkader en de Europese systematiek moet worden gezocht.

De commissie merkt allereerst op dat een fundamentele herziening geen louter technische operatie is en tot veel overleg en consultatie noopt. De omzettingstermijn van de richtlijn auteursrecht (namelijk achttien maanden na de publicatie op 22 juni j.l. van de richtlijn in het Publicatieblad) biedt voor een dergelijk proces te weinig ruimte.

De commissie is, zoals ook uit de door haar gehanteerde algemene uitgangspunten volgt, geen voorstander van een fundamentele herziening en aansluiting op het Europees begrippenkader in het kader van de uitvoering van de richtlijn auteursrecht. Gewezen wordt allereerst op Aanwijzing voor de Regelgeving nr. 337, waarin met zoveel woorden is neergelegd dat in de implementatieregeling geen andere regels worden opgenomen dan voor de implementatie noodzakelijk zijn. Een fundamentele herziening zou beslist ook andere onderwerpen moeten betreffen dan die in de richtlijn worden behandeld. Het Europese begrippenkader en de Europese systematiek is voorts niet erg eenduidig en op onderdelen bovendien technologie-specifiek, terwijl, zoals aangegeven in paragraaf 2.2 van dit advies, de voorkeur van de commissie, zoals voorheen die van de Nederlandse wetgever, uitgaat naar zoveel mogelijk technologie-neutrale wetgeving. De commissie beveelt aan dat de Nederlandse regering in Brussel het grote belang van begrijpelijke en heldere en techniek-onafhankelijke wetgeving onder de aandacht van de Europese Commissie en de lidstaten brengt.

Samenvoeging Auteurswet 1912 en Wet naburige rechten?

Binnen de commissie is wel een voorkeur geuit voor samenvoeging van de Auteurswet 1912 en de Wet naburige rechten. In beginsel is er immers geen aanleiding om bij beide rechtsterreinen onnodig verschillende begrippen te gebruiken. Daarvan is nu wel sprake. Aangezien regels over handhaving, uitoefening, collectief beheer en strafrecht in beide wetten vrijwel identiek zijn, is er ook vanuit het oogpunt van efficiency en deregulering veel te zeggen voor een samenvoeging.

De richtlijn auteursrecht vormt voor een dergelijke samenvoeging geen inhoudelijke belemmering, maar dwingt daar tegelijkertijd niet toe. De commissie meent meer tijd nodig te hebben om zich te bezinnen op de consequenties van de in de adviesaanvraag gesuggereerde mogelijkheid en wenselijkheid om de Auteurswet 1912 en de Wet naburige rechten samen te voegen. Daarvoor zou een aparte adviesaanvraag nodig zijn. Gelet op de daarmee waarschijnlijk gemoeide tijd en inspanning beveelt de commissie aan een eventuele samenvoeging van beide wetten onderwerp van een apart wetgevingstraject te maken.

Verveelvoudiging en openbaarmaking

Bij het onderwerp van de fundamentele herziening en samenvoeging van Auteurswet en Wet naburige rechten heeft de Minister ook gewezen op de begrippen verveelvoudiging en openbaarmaking. De commissie sluit zich op dat punt aan bij het advies van de vorige commissie auteursrecht, met name onderdelen 2.2.2 en 2.3.2 van het advies uit augustus 1998.

De richtlijn auteursrecht bevat in artikel 2 een op het eerste gezicht verstrekkend recht op verveelvoudiging. Het standpunt van de vorige commissie auteursrecht was dat niet elke kopie die zich in technische zin voordoet onder het juridische begrip verveelvoudiging behoort te vallen (paragraaf 2.2.2 van het advies van augustus 1998). In feite drukt artikel 5 lid 1 van de richtlijn uit wat naar het oordeel van de commissie traditioneel en systematisch niet onder het recht behoort te vallen. De commissie adviseert om de bepaling van artikel 5 lid 1 niet als een bijzondere beperking over te nemen maar deze te integreren in de begripsbepaling van het verveelvoudigingsrecht door het formuleren van een aparte bepaling terzake van tijdelijke reproducties. De commissie stelt in dat verband een nieuw artikel 13a Auteurswet 1912 voor, dat de reikwijdte van het recht aldus begrenst. Aandacht verdient dat het begrip “reproducen” van artikel 2 van de richtlijn auteursrecht in de systematiek van de Nederlandse wetgeving wordt gedekt door het ruimere begrip “verveelvoudigen”, dat ook de bewerking (zoals vertaling, muziekarrangement, verfilming, toneelbewerking) omvat. Het verschil tussen deze begrippen brengt mee dat het “bewerkingsrecht” niet is geharmoniseerd,

tenzij sprake is van overlapping met (geheel of gedeeltelijk) reproduceren ex artikel 2. Een en ander betekent dat ook de bijzondere bepalingen van artikel 15 lid 4, artikel 15a lid 4 en artikel 16 lid 4 (die verklaren dat de betreffende beperking ook op een werk in de andere taal dan de oorspronkelijke van toepassing is) kunnen worden gehandhaafd.

Wat betreft de naburige rechten adviseert de commissie eenzelfde benadering te volgen, namelijk door aansluiting te zoeken bij het begrip “reproducen” in de definitiebepalingen van artikel 1 van de Wet naburige rechten.

Artikel 3 van de richtlijn auteursrecht heeft betrekking op het recht van mededeling aan het publiek en het recht van beschikbaarstelling van ander materiaal voor het publiek. De opvatting van de vorige commissie auteursrecht was dat het begrip openbaar maken in de Auteurswet 1912 voldoende flexibel is om ook nieuwe digitale exploitatietechnieken te omvatten, zodat de richtlijn op zichzelf niet tot aanpassing noopt (paragraaf 2.3.2 van het advies van augustus 1998). Juist om deze flexibiliteit zoveel mogelijk te bewaren, adviseert de commissie thans er van af te zien artikel 12 Auteurswet 1912 aan te vullen met een nieuwe categorie die uitdrukkelijk het beschikbaarstellingsrecht omvat.

Terzake van de naburige rechten dient wetsaanpassing wel te worden overwogen. Bijzondere aandacht verdient de reikwijdte van artikel 7 jo. 15 Wet naburige rechten en daarmee de kwestie van de aanwijzing van de incasso-organisatie, aangezien de richtlijn geen ruimte biedt om het beschikbaarstellingsrecht als een vergoedingsrecht te regelen.

Bedacht dient te worden dat het begrip “mededeling aan het publiek” van artikel 3 niet alle (immateriële) vormen van openbaarmaking omvat, die wel onder artikel 12 Auteurswet 1912 worden begrepen. De richtlijn auteursrecht is namelijk niet van toepassing op vormen van openbaarmaking waarbij het publiek aanwezig is op de plaats van uitvoering, zoals bij live-muziekconcerten, het afspelen van een cd in een discotheek en het tentoonstellen van kunstvoorwerpen in een museum. “Mededeling aan het publiek” veronderstelt, gelet op de ontstaansgeschiedenis van dit begrip in de Berner Conventie, een afstand tussen publiek en uitvoering, welke wordt overbrugd door bijvoorbeeld een transmissie via zender en antenne, per kabel of telefoonverbinding.

Gelet op het flexibele karakter van het begrip openbaar maken, wordt distributie (het verspreiden van fysieke exemplaren van een werk), zoals geregeld in artikel 4 van de richtlijn auteursrecht, reeds door artikel 12 Auteurswet 1912 gedekt. Er is dan ook geen aanleiding om voor deze categorie een nieuwe categorie op te nemen. Wel is implementatie van de in lid 2 van artikel 4 omschreven beperking van het distributierecht nodig. Het betreft hier de zogenaamde uitputtingsregel, die in de richtlijn als een zogenaamde communautaire uitputtingsregel is gedefinieerd, in lijn met andere richtlijnen op het terrein van de intellectuele eigendom. In het Nederlands auteursrecht wordt tot dusverre uitgegaan van de regel van de wereldwijde uitputting. De richtlijn auteursrecht dwingt er derhalve toe lid 2 uitdrukkelijk in de Auteurswet 1912 over te nemen. De commissie adviseert een aanpassing van artikel 12b, dat reeds thans een communautaire uitputtingsregel voor verzamelingen ex artikel 10 lid 3 Auteurswet 1912 bevat. De Wet naburige rechten bevat reeds een regel van communautaire uitputting en kan dus op dit punt ongewijzigd blijven.

2.4 De beperkingen op de rechten

Het tweede onderdeel van de adviesaanvraag betreft de wijze van uitvoering van artikel 5 van de richtlijn auteursrecht.

Ontbreken normatief kader

Terzake van artikel 5 lid 2 van de richtlijn auteursrecht constateert de commissie dat de richtlijn, afgezien van de zeer globale “driestappentoets” van het vijfde lid, nauwelijks een normatief kader biedt aan de hand waarvan de lidstaten kunnen nagaan of en zo ja hoe beperkingen op de rechten dienen te worden aangebracht. Artikel 5 biedt een lange lijst met optionele beperkingen, met uitzondering van de eerder besproken beperking van artikel 5 lid 1. De lidstaten hebben dus de vrijheid de overige beperkingen al of niet, of in een vorm die minder ruimte aan begunstigden van beperkingen biedt dan de richtlijn toelaat, over te nemen. Niettegenstaande de in de considerans bij de richtlijn auteursrecht verschillende keren tot uitdrukking gebrachte wens tot harmonisatie, voorzover dit voor de goede werking van de interne markt van belang is, bevat de richtlijn op dit onderdeel voornamelijk de vruchten van de inspanningen van de lidstaten en de Europese Commissie om tot een voor allen aanvaardbaar compromis te komen. Volgens de considerans wordt gestreefd naar een hoog niveau van bescherming (overwegingen 7 en 9). Tegelijkertijd dient volgens de considerans de richtlijn auteursrecht het leren en de cultuur te bevorderen door bij de bescherming te voorzien in de mogelijkheid van beperkingen en restricties in het algemeen belang ter wille van onderwijs en scholing (overweging 14) en moet een rechtvaardig evenwicht van rechten en belangen worden gewaarborgd tussen zowel de verschillende categorieën rechthebbenden onderling als tussen de rechthebbenden en gebruikers van beschermd materiaal (overweging 31). Volgens de considerans moeten de in de lidstaten geldende beperkingen opnieuw worden gezien in het licht van de elektronische omgeving. De huidige verschillen hebben volgens de considerans directe negatieve gevolgen voor de werking van de interne markt en zullen ten gevolge van de verdere ontwikkeling van grensoverschrijdende exploitatie wellicht nog belangrijker worden (overweging 31). Vandaar dat meer eenheid in de omschrijving is aangebracht. Daarmee geeft de richtlijn echter nog geen criterium aan de hand waarvan de beperkingen op nationaal niveau moeten worden gezien, laat staan gelijkgetrokken.

Uitgangspunten bij uitvoering van artikel 5 richtlijn

Wat betreft het belang van de wettelijke beperkingen verwijst de commissie naar het advies van de vorige commissie auteursrecht uit augustus 1998. In dat advies is gesteld dat door de beperkingen het juiste evenwicht kan worden bereikt bij de uitoefening en handhaving van het auteursrecht (paragraaf 3.1.1). In het advies wordt de in-beginsel-doortrekking van de bestaande beperkingen naar nieuwe media aanbevolen (paragraaf 3.1.4). Tevens dient volgens het advies te worden gestreefd naar technologie-neutrale wetgeving (paragraaf 3.1.5). Deze aanknopingspunten zijn ook thans alleszins bruikbaar. De commissie onderschrijft daarnaast in beginsel de meer specifieke standpunten die de vorige commissie auteursrecht in haar advies heeft ingenomen.

De commissie komt daarmee, voortbouwend op haar algemene uitgangspunten, zoals verwoord in paragraaf 2.2, tot een aantal meer specifieke uitgangspunten bij de beoordeling of de afzonderlijke in de richtlijn auteursrecht opgesomde beperkingen in de nationale wetgeving moeten worden overgenomen of niet. Meer dan één uitgangspunt kan van toepassing zijn bij de beoordeling of een specifieke beperking wel of niet wordt overgenomen.

- a. In beginsel behoud van de bestaande beperkingen.

De commissie stelt vast dat de richtlijn auteursrecht het bestaande stelsel van beperkingen in de Auteurswet 1912 (en daarmee van de Wet naburige rechten) in hoofdzaak intact laat. Veel van de beperkingen vallen binnen de mogelijkheden die de richtlijn biedt of dienen slechts op ondergeschikte onderdelen aangepast te worden. Genoemd worden de artikelen 15, 15a, 16a, 17b, 18, 22 en 23 van de Auteurswet 1912. In dit advies wordt voorgesteld om artikel 15 Auteurswet 1912 thans ook tot de Wet op de naburige rechten uit te breiden, hetgeen bij de inwerkingtreding van de Wet op de naburige rechten in 1993 is verzuimd.

- b. Uitvoering geven aan het advies van de vorige commissie auteursrecht over de afzonderlijke beperkingsgronden.

De vorige commissie heeft een aantal voorstellen gedaan voor inhoudelijke aanpassing van de beperkingen of die neerkwamen op introductie van nieuwe beperkingen. Het gaat hier onder meer om de beperking ten behoeve van de nieuwsvoorziening (artikel 15 en 16a Auteurswet 1912; paragraaf 3.4.2.1-4), specifieke bibliotheekbeperkingen (paragraaf 3.5.1.6-7), onderwijsbeperkingen (paragraaf 3.5.2.2-3), de beperking ten behoeve van citeren (artikel 15a Auteurswet 1912; paragraaf 3.5.3.2-3), een beperking ten behoeve van bewaren (paragraaf 3.5.4.2-3), de beperking ten behoeve van overheidsinformatie (paragraaf 3.7.2.3) en een algemene regel voor rechtmatig gebruik van beschermd materiaal (paragraaf 3.8.4). De commissie heeft nagegaan in hoeverre de richtlijn ruimte biedt om uitvoering te geven aan die voorstellen.

- c. Tegemoet komen aan breed gedragen steun voor aanpassing van bestaande beperkingen of introductie van nieuwe beperkingen.

In de literatuur en rechtspraak zijn gevallen gesignaleerd waarin de wet thans niet voorziet, maar wel zou moeten voorzien om redenen van maatschappelijke wenselijkheid en systematiek. Voorbeelden daarvan zijn een beperking ten behoeve van parodieën, een beperking ten behoeve van het verwerken van een werk als onderdeel van ondergeschikte betekenissen en de uitspraak van de Hoge Raad inzake Dior/Evora (20 oktober 1995, NJ 1996, 682).

- d. Toetsing van de formulering van de beperkingen aan het uitgangspunt van technologie-neutraliteit.

Op dit punt heeft de vorige commissie verschillende voorstellen gedaan (paragraaf 3.1.5, 3.4.2.2 en 3.5.2.2), waarop de huidige commissie in dit advies voortbordouwt (zie ook paragraaf 2.2), terwijl ook in de literatuur suggesties zijn ontwikkeld. Technologie-neutrale wetgeving is bovendien een uitgangspunt van de wetgever bij de wetgeving voor de elektronische snelweg⁵.

- e. Ondervanging van het bezwaar dat de richtlijn geen ruimte biedt voor een algemene “fair use”-bepaling in de nationale wet, door overneming van een aantal “kleine” beperkingen.

De vorige commissie auteursrecht heeft gewezen op het ontbreken van een auteursrechtelijke norm aan de hand waarvan de rechter kan uitmaken of in gevallen waarin de wet niet voorziet een beroep op een niet-geschreven beperking is gerechtvaardigd (paragraaf 3.8.4). Dat levert een bezwaar op in een systeem waarin de rechten open zijn geformuleerd en toepassing

⁵ Kamerstukken II, 1997-1998, 25 880, nrs. 1-2, p. 186-187.

vinden op nieuwe exploitatietechnieken maar de wettelijke beperkingen zijn toegeschreven op bepaalde gevallen. Bij de nieuwe media bestaat behoefte aan zekere normstelling en zal het door de onvoorspelbaarheid kunnen gaan om een aanzienlijk aantal zeer specifieke gevallen. De rechter zou moeten kunnen toetsen aan een open norm waarop in een concreet geval een beroep kan worden gedaan als afweer tegen een vordering gebaseerd op auteursrecht of naburige rechten. De richtlijn bevat evenwel niet de mogelijkheid om zo'n auteursrechtelijke open norm op te nemen. Niettemin biedt de richtlijn ruimte om een aantal gevallen die in de praktijk mogelijk tot een beroep op zo'n open norm kunnen leiden, uitdrukkelijk in de wet op te nemen. Het gaat dan om onderwerpen als het gebruik van ondergeschikte betekenis en de beperking ten behoeve van parodiëren. Hierin past ook een aanpassing van artikel 18 Auteurswet 1912 (openbare plaatsen). De commissie adviseert om niet alle ruimte die de richtlijn in dit opzicht biedt, te benutten, zoals de beperkingen ten behoeve van gehandicapten en ten behoeve van demonstratie, reparatie en herstel. Dat zou ook niet in overeenstemming zijn met de ratio van het advies van de vorige commissie auteursrecht op dit punt. Mocht evenwel in het proces van wetgeving alsnog de behoefte opkomen ook die onderwerpen te regelen waarvan de commissie thans meent dat het niet opportuun is deze voor te stellen, dan bevat dit advies in bijlage C een aantal voorstellen, die bij het ontwerpen van teksten inspiratie kunnen bieden.

De commissie meent dat uit het niet uitdrukkelijk in de wetgeving overnemen van bepaalde beperkingen geen argument mag worden afgeleid voor a contrario redeneringen. De wetgever zou daarop, bijvoorbeeld in de toelichting, uitdrukkelijk moeten wijzen. Beperkingen zijn doorgaans uitingen van een dieper liggend beginsel en zijn verbonden met de bescherming van algemene belangen. De commissie grijpt in een aantal gevallen de gelegenheid aan om de bestaande rechtspraktijk te codificeren maar uit het feit dat dit ten aanzien van andere gevallen die de richtlijn noemt niet gebeurt, mag niet worden afgeleid dat van zo'n dieper liggend beginsel of algemene belangen geen sprake is. De commissie hecht veel waarde aan de mogelijkheid van behoud van de interpretatievrijheid van de rechter om te beslissen als in eerdergenoemde uitspraak van de Hoge Raad inzake Dior/Evora. In dit verband wijst de commissie auteursrecht naar de betekenis van de verhouding tussen de richtlijn auteursrecht en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, met name artikel 10 van dat verdrag, dat deel uitmaakt van de Europese rechtsorde en derhalve bij de interpretatie van de richtlijn door de nationale en Europese rechter een rol kan spelen.

Betekenis van “beperkingen en restricties”

Een volgende kwestie is hoe bepaald wordt welke bepalingen in de Auteurswet 1912 aan te merken zijn als beperkingen en restricties in de zin van de richtlijn auteursrecht, een vraag die zich met name stelt bij het portretrecht, maar ook bij andere bepalingen. De reikwijdte van artikel 5 van de richtlijn auteursrecht bepaalt immers de grenzen waarbinnen lidstaten bestaande bepalingen kunnen handhaven of niet. De richtlijn auteursrecht bevat geen harde criteria aan de hand waarvan een onderscheid kan worden gemaakt tussen bepalingen die als “beperking en restrictie” gelden en bepalingen die niet door artikel 5 worden geraakt. Bepalingen die de vrijstelling van informatie afkomstig van de overheid tot doel hebben, zoals artikel 15b Auteurswet, bepalingen die ofwel de relatie tussen fotograaf en geportretteerde regelen dan wel de geportretteerde de mogelijkheid bieden zich te verzetten tegen publicatie van zijn portret (artikelen 19-21 Auteurswet 1912) en bepalingen die voorzien in een (facultatief op te leggen) modaliteit van uitoefening van rechten (zoals de dwanglicentie van artikel 17a Auteurswet) zijn bezwaarlijk als beperkingen in de zin van de richtlijn auteursrecht aan te merken. Artikel 15b valt te beschouwen als een wettelijke afstand van recht, terwijl de regels inzake portretrecht slechts in beperkte mate auteursrechtelijk van aard zijn. Bij de

bepalingen van artikel 17a, eerste en tweede lid, die niet afdoen aan de omvang van de exploitatierechten, geldt dat deze op zichzelf niet in strijd met de richtlijn zijn, ook al worden de terreinen waarop zij van toepassing zijn niet uitdrukkelijk opgesomd in artikel 5, tweede, derde en vierde lid van de richtlijn. De vraag naar verenigbaarheid met de richtlijn rijst daar pas ingeval van gedelegeerde uitvoeringsregelingen, waarbij dan bovendien de “vangnet-bepaling” van artikel 5 lid 3 sub o van de richtlijn een rol speelt.

Het enkele feit dat al deze bepalingen een plaats hebben gekregen in hoofdstuk I paragraaf 6 van de Auteurswet 1912 is volgens de commissie in ieder geval niet doorslaggevend. Waar precies de grens ligt, is een zaak die uiteindelijk door het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen moet worden beslist. De commissie wijst voorts op de betekenis van artikel 9 van de richtlijn auteursrecht, inzake de voortgezette toepassing van andere wettelijke bepalingen, jo. overweging 59. Dit artikel bepaalt dat de richtlijn niet afdoet aan bepalingen betreffende onder meer toegang tot overheidsdocumenten, het mededingingsrecht en het overeenkomstenrecht. Materieel kunnen wettelijke maatregelen op de in artikel 9 genoemde terreinen een beperking betekenen van de mogelijkheid tot uitoefening van het auteursrecht (zie overweging 60 bij de richtlijn).

“Vangnet-bepaling”

Artikel 5 lid 3 sub o richtlijn auteursrecht biedt lidstaten daarenboven de mogelijkheid om minder belangrijke beperkingen, die geen effect hebben op het goederen- en dienstenverkeer en bovendien beperkt zijn tot het analoog gebruik, te handhaven. De betekenis van deze bepaling voor de Nederlandse wet is naar het oordeel van de commissie beperkt. Gewezen wordt op artikel 24 Auteurswet 1912, dat op grond van deze bepaling kan worden gehandhaafd.

Beperkingen op het distributierecht

De commissie ziet geen aanleiding de bepaling van artikel 5 lid 4 van de richtlijn auteursrecht te benutten voor het expliciet formuleren van beperkingen op het in het openbaarmakingsrecht begrepen distributierecht. De bestaande beperkingen en de beperkingen zoals hierna voorgesteld in verband met openbaarmakingshandelingen bieden naar het oordeel van de commissie thans voldoende ruimte.

Driestappentoets

De commissie adviseert tenslotte niet tot overneming van artikel 5 lid 5 van de richtlijn auteursrecht (de “driestappentoets”) in de Auteurswet. De bepalingen in de verdragen die ten grondslag hebben gelegen aan dit lid (artikel 9 lid 2 Berner Conventie, artikel 13 TRIPs-verdrag) zijn evenmin in de wetgeving opgenomen. Artikel 5 lid 5 richt zich tot de wetgevers van de lidstaten. Het artikel schept een normatief kader, waaraan de wetgever de beperkingen op de rechten moet toetsen (zie ook het advies van de vorige commissie auteursrecht uit augustus 1998, paragraaf 3.1.2). De rechter zal te zijner tijd deze bepaling moeten toepassen. De wetgever wordt geadviseerd expliciet in de toelichting bij het wetsontwerp aan te geven dat de beperkingen en restricties van artikel 5 van de richtlijn auteursrecht in die zin moeten worden uitgelegd en toegepast.

2.5 Redelijke tegemoetkoming

Het derde onderwerp waarvoor de Minister bijzondere aandacht heeft gevraagd, is de betekenis van het begrip “billijke compensatie”.

De richtlijn auteursrecht schrijft op verschillende plaatsen “fair compensation” voor, namelijk bij artikel 5 lid 2 sub a, lid 2 sub b en lid 2 sub e. De richtlijn laat lidstaten de vrijheid om ook in andere gevallen “fair compensation” te regelen. In de Nederlandse taalversie is het begrip “billijke compensatie” gebruikt.

De commissie geeft de voorkeur aan de term “redelijke tegemoetkoming”, teneinde (net als kennelijk in de richtlijn is beoogd) zo duidelijk mogelijk te maken dat dit begrip afwijkt van een reeds bekend begrip als “billijke vergoeding” en ook om duidelijk te maken dat de tegemoetkoming in een andere vorm dan een vergoedingsaanspraak kan bestaan (bijvoorbeeld een subsidie-aanspraak) en ook in een andere vorm dan “geld” kan bestaan. Het begrip “redelijke tegemoetkoming” biedt de lidstaten veel vrijheid. Verwezen wordt naar overweging 35 van de richtlijn auteursrecht, die luidt als volgt:

Rechthebbenden dienen, in bepaalde uitzonderlijke gevallen, een billijke compensatie te ontvangen om hen naar behoren te compenseren voor het gebruik van hun beschermde werken of ander beschermd materiaal. Bij de bepaling van de vorm, de modaliteiten en het mogelijke niveau van die billijke compensatie moet rekening worden gehouden met de bijzondere omstandigheden van elk geval. Bij de beoordeling van deze omstandigheden zou een zinvol criterium worden gevormd door het mogelijke nadeel voor de rechthebbenden als resultaat van de betreffende handeling. In gevallen waarin de rechthebbenden reeds betaling in een andere vorm hebben ontvangen, bijvoorbeeld als onderdeel van een licentierecht, is eventueel geen specifieke of afzonderlijke betaling nodig. Bij de bepaling van het niveau van de billijke compensatie dient ten volle rekening te worden gehouden met de mate waarin gebruik wordt gemaakt van de in deze richtlijn bedoelde technische voorzieningen. In bepaalde situaties waar de schade voor de rechthebbende minimaal zou zijn, is het mogelijk dat geen betalingsverplichting ontstaat.

De commissie constateert dat zich bij de beperkingen genoemd onder artikel 5 lid 2 sub a, b en e gevallen kunnen voordoen waarin geen verplichting tot tegemoetkoming bestaat; met andere woorden: waar de vergoeding vanwege het minimale nadeel voor rechthebbenden ook nihil kan zijn. De commissie meent dat tot de bijzondere omstandigheden van het geval ook (prohibitief) hoge transactiekosten mogen worden gerekend.

De commissie constateert voorts dat de richtlijn auteursrecht als algemene regel voorschrijft dat het reproduceren voor privé-doeleinden slechts toelaatbaar is onder de voorwaarde van een redelijke tegemoetkoming. In beginsel is dus elk prive-reproduceren, ook waar het niet het privé-reproduceren van muziek en bewegend beeld betreft, aan deze voorwaarde gebonden. De vorige commissie auteursrecht (paragraaf 3.3.2.1-5 van het advies van augustus 1998) heeft tot op zekere hoogte gepleit voor bijzondere regels voor het digitaal gebruik van het beschermd materiaal in de privé-sfeer, waarbij overigens het browsen of elektronisch bladeren door een digitale drager voor privé-doeleinden geen voorwerp voor uitoefening van het auteursrecht kan zijn. Ook was die commissie van mening dat een heffing op lege beelden geluidsdragers zich niet zonder meer liet overbrengen op digitale dragers, aangezien dergelijke dragers ook voor allerlei auteursrechtelijk niet relevant kopiëren gebruikt plegen te worden. In dit verband wees de commissie op de ontwikkeling naar technische voorzieningen die in (op maat gesneden) afrekenmechanismen (waaronder on-line contracteren) zouden kunnen resulteren, waarbij rechthebbenden een steun in de rug zouden krijgen door ook het privé-gebruik van beschermd materiaal onder het auteursrecht te laten vallen. Tegelijkertijd constateert de huidige commissie auteursrecht dat de richtlijn de ruimte biedt voor praktische

uitvoeringsregels, waaronder een zogenaamde 0-heffing, waardoor bijvoorbeeld rekening kan worden gehouden met het aspect dat voor zeer veel materiaal dat thans bijvoorbeeld via Internet digitaal beschikbaar is expliciet of impliciet toestemming is verleend voor downloaden. Om ook met dergelijke praktische kwesties rekening te kunnen houden, adviseert de commissie op het terrein van het reproduceren voor privé-doeleinden een mechanisme van gedelegeerde uitvoeringsregeling in te voeren, binnen het kader van een aanspraak op redelijke tegemoetkoming terzake van voorwerpen die bestemd zijn om reproducties ten gehore te brengen, te vertonen of weer te geven.

De commissie adviseert het vereiste van redelijke tegemoetkoming voor te schrijven in twee gevallen, namelijk het gebied van het reprografisch verveelvoudigen, zoals geregeld in het thans bij de Kamer aanhangige wetsvoorstel 27.617 (zie ook artikel 5 lid 2 sub a richtlijn auteursrecht) en het reproduceren zonder enig direct of indirect commercieel oogmerk door een natuurlijke persoon door vastlegging van het werk op een voorwerp bestemd om het daarop vastgelegde werk ten gehore te brengen, te vertonen of weer te geven, mits de verveelvoudiging uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik (zie ook artikel 5 lid 2 sub b). Buiten deze gevallen ziet de commissie op dit moment geen reden om redelijke tegemoetkoming voor te schrijven als eis om een beroep te kunnen doen op een beperking. De commissie meent bovendien dat het reprografisch verveelvoudigen voor eigen oefening, studie of gebruik geheel moet zijn vrijgesteld van enige vergoedingsplicht, binnen de grenzen zoals voorzien in wetsvoorstel 27.617.

In een tweetal gevallen van beperkingen waarvan zij opnemings in de wetgeving niet adviseert (zie bijlage C), stelt de commissie subsidiair voor, voor het geval de wetgever het advies op deze punten verwerpt, om die beperkingen slechts over te nemen onder voorwaarde van een redelijke tegemoetkoming.

2.6 Technologische beschermingsmaatregelen

De vierde vraag betreft de bepalingen inzake de omzeiling van technische beschermingsmaatregelen en de bescherming van informatie omtrent beheer van rechten tegen verwijdering en manipulatie. De commissie stelt vast dat bij dit onderwerp de meeste van de aanbevelingen van de vorige commissie auteursrecht in de richtlijn auteursrecht zijn terug te vinden (advies uit augustus 1998, paragraaf 4.2.2).

De commissie adviseert bij de uitvoering zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de tekst van de richtlijn. Bij dit onderwerp is sprake van een maximumharmonisatie, waarbij lidstaten geen vrijheid hebben verder of minder ver te gaan dan de richtlijn bepaalt. Een bijzonder probleem vormt de uitvoering van artikel 6 lid 4 van de richtlijn. Daarin is een verplichting voor de lidstaten neergelegd om ervoor zorg te dragen dat als gevolg van de toepassing van technische beschermingsmaatregelen begunstigden van beperkingen niet verstoken blijven van de vrijheden die zij kunnen ontlenen aan de wettelijke beperkingen. De commissie adviseert hiervoor een delegatiebepaling op te nemen die, binnen de voorwaarden die artikel 6 lid 4 stelt, de wetgever in staat stelt op korte termijn effectieve maatregelen te nemen. Bovendien stelt de commissie voor dat de Minister van Justitie periodiek rapporteert aan het parlement omtrent de ontwikkelingen op het terrein dat door artikel 6 lid 4 wordt gedekt.

2.7 Overige onderwerpen

Hoofdstuk VI van de richtlijn auteursrecht bevat een aantal zogenaamde gemeenschappelijke bepalingen.

Artikel 8 bevat regels omtrent sancties en rechtsmiddelen. De commissie is van mening dat artikel 8, eerste en derde lid, gelet op de bestaande regels, niet tot aanpassing van de bestaande regelgeving behoeven te leiden. Artikel 8, derde lid, gelezen in samenhang met overweging 58 van de richtlijn, behoeft evenmin tot aanpassing te leiden. De rechterlijke praktijk in Nederland is met dat artikellid in overeenstemming.

De kwestie van de aansprakelijkheid van providers komt aan de orde in richtlijn nr. 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel in de interne markt. De laatstgenoemde richtlijn laat de mogelijkheid onverlet dat een dienstverlener die als tussenpersoon optreedt, door de rechter wordt bevolen om een inbreuk te beëindigen of te voorkomen. Bij de omzetting van de richtlijn zal de vraag moeten worden beantwoord of het niet toch tot aanbeveling strekt zulks omwille van de duidelijkheid te bepalen, waarbij plaatsing in het Burgerlijk Wetboek wellicht het meest voor de hand ligt.

De commissie adviseert om uitvoering te geven aan artikel 8, tweede lid, voorzover het de mogelijkheid van beslag (tot afgifte) van de in artikel 6 lid 2 van de richtlijn auteursrecht bedoelde inrichtingen, producten of onderdelen betreft. Een aanvulling van artikel 28 Auteurswet 1912 respectievelijk artikel 17 Wet naburige rechten volstaat.

Artikel 9 (voortgezette toepassing van andere wettelijke bepalingen) van de richtlijn auteursrecht behoeft niet tot aanpassing van de wetgeving te leiden.

Artikel 10 (toepassing in de tijd) van de richtlijn auteursrecht noopt volgens de commissie tot voorzieningen van overgangsrecht. Ook andere richtlijnen, zoals richtlijn 93/98 van de Raad van 29 oktober 1993 betreffende de harmonisatie van de beschermingstermijn van het auteursrecht en van bepaalde naburige rechten (zie artikel 10) en richtlijn 96/6/EEG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken (zie artikel 14) voorzien in uitdrukkelijke regels van overgangsrecht en hebben geleid tot uitdrukkelijke uitvoeringswetgeving (vergelijk artikel 51 Auteurswet en artikel III van de Databankenwet). De commissie ziet af van het expliciet formuleren van een voorstel voor het overgangsrecht, maar wijst op artikel 35 lid 2 van de Wet naburige rechten, dat de wetgever inspiratie kan bieden. De wijze waarop het overgangsrecht in die bepaling is geregeld is naar de opvatting van de commissie richtinggevend hoe de wetgever op het onderhavige terrein te werk kan gaan.

Artikel 11 (Technische aanpassingen) bevat enkele wijzigingen in de richtlijn van de Raad van 19 november 1992 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom en de richtlijn van de Raad van 29 oktober 1993 betreffende de harmonisatie van de beschermingstermijn van het auteursrecht en bepaalde naburige rechten. De wijziging in laatstbedoelde richtlijn heeft ook gevolgen voor artikel 12 Wet naburige rechten.

De artikelen 12 (Slotbepalingen) en 13 (uiterste implementatiedatum) van de richtlijn auteursrecht geven de commissie geen aanleiding tot opmerkingen.

Hoofdstuk 3: De aanpassingsvoorstellen

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de afzonderlijke voorstellen tot aanpassing van de Auteurswet 1912. Daarbij wordt telkens ook de tekst van de betreffende bepaling uit de richtlijn weergegeven, alsmede, voorzover van toepassing, de tekst van de huidige bepaling van de Auteurswet 1912. De geconsolideerde tekst van de voorstellen tot aanpassing is als bijlage B bij dit advies gevoegd.

Artikel 12b

Indien een exemplaar van een werk door of met toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgenden voor de eerste maal in het verkeer is gebracht in een van de lidstaten van de Europese Unie of in een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte van 2 mei 1992, vormt het anderszins in het verkeer brengen van dat exemplaar geen inbreuk op het auteursrecht.

Toelichting:

Deze bepaling betreft de uitvoering van artikel 4 lid 2 van de richtlijn auteursrecht. Aan de bepaling is behoefte aangezien het auteursrecht thans uitgaat van een systeem van wereldwijde uitputting. De Auteurswet 1912 laat zich daarover niet uit, terwijl de richtlijn communautaire uitputting uitdrukkelijk voorschrijft. Artikel 12b voorziet thans reeds voor verzamelingen als bedoeld in artikel 10, derde lid Auteurswet 1912 (databanken) in communautaire uitputting. Bij die bepaling is aangesloten, zodat de regeling van toepassing zal zijn op alle werkcategorieën. In de Wet naburige rechten en de Databankenwet is een regel van communautaire uitputting reeds neergelegd.

Artikel 4 lid 2 richtlijn

Het distributierecht met betrekking tot het origineel of kopieën van een werk is in de Gemeenschap alleen dan uitgeput, wanneer de eerste verkoop of andere eigendomsovergang van dat materiaal in de Gemeenschap geschiedt door de rechthebbende of met diens toestemming.

Huidig artikel 12b Auteurswet 1912:

Indien een exemplaar van een verzameling als bedoeld in artikel 10, derde lid, door of met toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgende voor de eerste maal in het verkeer is gebracht in een van de lidstaten van de Europese Unie of in een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende Europese Economische Ruimte van 2 mei 1992, vormt anderszins in het verkeer brengen van dat exemplaar geen inbreuk op het auteursrecht.

Artikel 13a

Onder de verveelvoudiging van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet verstaan de tijdelijke reproductie die van voorbijgaande of incidentele aard is, en die een integraal en essentieel onderdeel vormt van een technisch procédé dat wordt toegepast met als enig doel

- a) de doorgifte in een netwerk tussen derden door een tussenpersoon of**
- b) een rechtmatig gebruik**

van een werk mogelijk te maken, en die geen zelfstandige economische betekenis bezit.

Toelichting:

Dit artikel betreft de uitvoering van artikel 5 lid 1 van de richtlijn. Gekozen is voor een bepaling die de omvang van het reproductierecht nader afbakt. Artikel 13a heeft betrekking op “tijdelijke” reproductiehandelingen. De bepaling veronderstelt dat artikel 2 van de richtlijn niet uitdrukkelijk behoeft te worden omgezet, omdat het verveelvoudigingsrecht naar huidig recht reeds dergelijke handelingen omvat, maar dat tegelijkertijd wel behoefte bestaat tot uitdrukking te brengen dat het verveelvoudigingsrecht niet alle, ook puur technische kopieën omvat, zoals neergelegd in artikel 5 lid 1 van de richtlijn respectievelijk artikel 13a-nieuw.

Op grond van artikel 1 lid 2 van de richtlijn is artikel 5 lid 1 van de richtlijn niet ook op computerprogramma's en databanken van toepassing. Artikel 13a-nieuw laat specifieke bepalingen terzake van die werkcategorieën, zoals artikel 45k Auteurswet 1912, onverlet.

Artikel 5 lid 1 richtlijn:

Tijdelijke reproductiehandelingen, als bedoeld in artikel 2, die van voorbijgaande of incidentele aard zijn, en die een integraal en essentieel onderdeel vormen van een technisch procédé dat wordt toegepast met als enig doel

- a) de doorgifte in een netwerk tussen derden door een tussenpersoon of
- b) een rechtmatig gebruik

van een werk of ander materiaal mogelijk te maken, en die geen zelfstandige economische waarde bezitten, zijn van het in artikel 2 bedoelde reproductierecht uitgezonderd.

Artikel 15

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het overnemen van nieuwsberichten, gemengde berichten, of artikelen over actuele economische, politieke, godsdienstige of levensbeschouwelijke onderwerpen alsmede van werken van dezelfde aard die in een dag-, nieuws- of weekblad, tijdschrift, radio- of televisieprogramma of ander medium dat eenzelfde functie vervult, zijn openbaar gemaakt, indien:

1° het overnemen geschiedt door een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift, in een radio- of televisieprogramma of ander medium dat eenzelfde functie vervult;

2° de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen;

3° voorzover redelijkerwijs mogelijk de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede de aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt, en

4° het auteursrecht niet uitdrukkelijk is voorbehouden.

2. Ten aanzien van nieuwsberichten en gemengde berichten kan een voorbehoud als bedoeld in het eerste lid, onder 4°, niet worden gemaakt.

3. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan de oorspronkelijke.

Toelichting:

Gekozen is voor handhaving van artikel 15. Het huidige artikel, met name het tweede lid, is door beperking tot dagbladen, nieuwsbladen, weekbladen, tijdschriften, en radio- en televisieprogramma's evenwel te mediaspecifiek geformuleerd. Ook op Internet is van "mediafuncties" sprake. Niet valt in te zien waarom artikel 15 niet ook van toepassing is op dergelijke functies. De richtlijn laat de door de commissie voorgestelde medianeutrale formulering toe.

In het huidige artikel 15 wordt voorts bepaald dat bij tijdschriften als een uitdrukkelijk voorbehoud ook wordt aangemerkt een voorbehoud in algemene bewoordingen dat aan het hoofd van het nummer voorkomt. Een dergelijke wettelijke specificatie voor tijdschriften is in het huidige tijdsgewricht dat wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan publicatiemiddelen arbitrair. Het is evenmin noodzakelijk. De mogelijkheid dat een voorbehoud wordt gemaakt, is gehandhaafd, maar dient afhankelijk van het type medium, op eventueel in de toelichting nader te preciseren wijzen "uitdrukkelijk" te worden gemaakt.

Het Europees Parlement heeft artikel 5 lid 3 sub c richtlijn geamendeerd in die zin dat zijn toegevoegd de woorden "tenzij dit aantoonbaar onmogelijk is". (Zelfde amendementen heeft het Europees Parlement overigens aangenomen bij artikel 5 lid 3 sub a, lid 3 sub d en lid 3 sub f.) De commissie acht de thans door haar voorgestelde terminologie in artikel 15 lid 1 sub 3e in overeenstemming met de richtlijn.

De richtlijn laat ook toe dat een omissie in de huidige Wet naburige rechten wordt hersteld, namelijk door ook daar een dergelijke bepaling op te nemen.

Artikel 5 lid 3 sub c richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) weergave in de pers, mededeling aan het publiek of beschikbaarstelling van gepubliceerde artikelen over actuele economische, politieke of religieuze onderwerpen of uitzendingen of ander materiaal van dezelfde aard, in gevallen waarin dat gebruik niet uitdrukkelijk is voorbehouden, en voorzover de bron, waaronder de naam van de auteur, wordt vermeld, of het gebruik van werken of ander materiaal in verband met de verslaggeving over actuele gebeurtenissen, voorzover dit uit een oogpunt van voorlichting gerechtvaardigd is en, voorzover, zo mogelijk, de bron, waaronder de naam van de auteur, wordt vermeld, tenzij dit aantoonbaar niet mogelijk is;

Huidig artikel 15 Auteurswet 1912

lid 1. Als inbreuk op het auteursrecht wordt niet beschouwd het overnemen van nieuwsberichten, gemengde berichten, of artikelen over actuele economische, politieke of godsdienstige onderwerpen, die in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift zijn verschenen, alsmede van werken van dezelfde aard die zijn opgenomen in een uitgezonden radio- of televisieprogramma, indien:

- 1e. het overnemen geschiedt door een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift, in een uitzending van een radio- of televisieprogramma;
- 2e. de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen;
- 3e. de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt, en
- 4e. het auteursrecht niet uitdrukkelijk is voorbehouden.

lid 2. Bij tijdschriften wordt als een uitdrukkelijk voorbehoud als bedoeld in het eerste lid, onder 4e ook aangemerkt een voorbehoud in algemene bewoordingen dat aan het hoofd van het nummer voorkomt.

lid 3. Ten aanzien van nieuwsberichten en gemengde berichten kan een voorbehoud als bedoeld in het eerste lid, onder 4e niet worden gemaakt.

lid 4. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan de oorspronkelijke.

Artikel 15a

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het citeren uit een werk in een aankondiging, beoordeling, polemiek of wetenschappelijke verhandeling of voor soortgelijke doeleinden mits het werk waaruit geciteerd wordt rechtmatig openbaar gemaakt is en indien, voorzover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, wordt vermeld, het citeren in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is en aantal en omvang der geciteerde gedeelten door het te bereiken doel zijn gerechtvaardigd en de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen.

2. Waar het geldt een kort werk of een werk als bedoeld in artikel 10, eerste lid onder 6e., onder 9e. of onder 11e. mag voor hetzelfde doel en onder dezelfde voorwaarden als genoemd in het eerste lid het gehele werk, in zodanige verveelvoudiging dat deze door haar grootte of door de werkwijze volgens welke zij is vervaardigd een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijke werk, worden overgenomen.

3. Onder citeren wordt in dit artikel mede begrepen het citeren in de vorm van persoverzichten uit in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen artikelen.

4. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het citeren in een andere taal dan de oorspronkelijke.

Toelichting:

Het eerste lid van artikel 15a-nieuw is een vrijwel letterlijke implementatie van art. 5 lid 3 onderdeel d. De doelomschrijving (“of voor soortgelijke doeleinden”) is ruimer dan onder de huidige bepaling, die als te knellend wordt ervaren. Onder “soortgelijke doeleinden” kan onder de nieuwe formulering ook het “kunstcitaat” worden begrepen. Het uit de rechtspraak (HR 26 juni 1992, NJ 1993, 205, Damave/Trouw) bekende proportionaliteitscriterium blijft onverlet⁶. Het citaat mag ook een commercieel doel dienen, zoals een citaat in een advertentie uit een vergelijkend warenonderzoek. Een citaat kan onder de gestelde voorwaarden (doel en proportionaliteit) ook het gehele werk betreffen.

De commissie adviseert het huidige lid 5, dat via algemene maatregel van bestuur de mogelijkheid biedt nadere regels te stellen omtrent wat onder “naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd” is, te schrappen. Aan een dergelijke mogelijkheid bestaat geen behoefte; die taak kan aan de rechter worden overgelaten.

Artikel 5 lid 3 sub d richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het citeren ten behoeve van kritieken en recensies en voor soortgelijke doeleinden, mits het een werk of ander materiaal betreft dat reeds op geoorloofde wijze voor het publiek beschikbaar is gesteld, indien de bron – waaronder de naam van de auteur – wordt vermeld, tenzij dit aantoonbaar niet mogelijk is, en het citeren naar billijkheid geschiedt en door het bijzondere doel wordt gerechtvaardigd;

Artikel 5 lid 3 sub f:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

⁶ “een citaat moet een zodanig ondergeschikt onderdeel vormen dat de door de opneming in die tekst tot stand gebrachte verveelvoudiging redelijkerwijs niet meer als een vorm van exploitatie van die werken kan worden beschouwd”

(..) het gebruik van politieke toespraken en aanhalingen uit openbare lezingen of soortgelijke werken of ander materiaal, voorzover dit uit een oogpunt van voorlichting gerechtvaardigd is en mits de bron – waaronder de naam van de auteur - wordt vermeld, tenzij dit aantoonbaar niet mogelijk is;

Huidig artikel 15a Auteurswet 1912:

lid 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het citeren uit een werk in een aankondiging, beoordeling, polemiek of wetenschappelijke verhandeling, mits:

- 1e. het werk waaruit is geciteerd rechtmatig openbaar gemaakt was;
- 2e. het citeren in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is en aantal en omvang der geciteerde gedeelten door het te bereiken doel zijn gerechtvaardigd;
- 3e. de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen;
- 4e. de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede de aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt.

lid 2. Waar het geldt een kort werk of een werk als bedoeld in artikel 10, eerste lid onder 6e., onder 9e. of onder 11e. mag voor hetzelfde doel en onder dezelfde voorwaarden als genoemd in het eerste lid het gehele werk, in zodanige verveelvoudiging dat deze door haar grootte of door de werkwijze volgens welke zij is vervaardigd een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijke werk, worden overgenomen.

lid 3. Onder citeren wordt in dit artikel mede begrepen het citeren uit een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen artikelen in de vorm van persoverzichten.

lid 4. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het citeren in een andere taal dan de oorspronkelijke.

lid 5. Wij behoudens Ons voor bij algemene maatregel van bestuur nader te bepalen wat in het eerste lid onder 2e. is te verstaan onder "naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd".

Artikel 15h

Tenzij anders is overeengekomen, wordt niet als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst beschouwd het door middel van een besloten netwerk beschikbaar stellen ervan door voor het publiek toegankelijke instellingen voor raadpleging van het werk in de voor openbare raadpleging ingerichte ruimten van die instellingen, ten behoeve van onderzoek of privé-studie door individuele leden van het publiek.

Toelichting:

Deze bepaling is nieuw voor de Nederlandse wetgeving maar sluit aan bij de gegroeide praktijk dat het enkele ter beschikking stellen van boeken en tijdschriften binnen een openbare of wetenschappelijke bibliotheek voor raadpleging ter plaatse van de bibliotheek niet als inbreuk op het auteursrecht, althans niet als “uitlenen” wordt beschouwd. De beperking is van belang voor het beschikbaarstellingsrecht maar heeft geen relevantie voor het veeleenvoudigings- of distributierecht. De beperking geeft geen vrijbrief voor onbeperkt downloaden, het gaat immers om raadplegen. Op de door deze beperking geboden mogelijkheid heeft ook de vorige commissie aangedrongen (paragraaf 3.5.1.6 van het advies). De commissie adviseert de tot onduidelijkheden aanleiding gevende frase “via speciale terminals in de gebouwen van die instellingen” te vervangen door “in de voor openbare raadpleging ingerichte ruimten van die instellingen”. De beperking is, zoals de richtlijn voorschrijft, van regeland recht. Het gebied bestreken door deze beperking kan dus het voorwerp zijn van een gebruikslicentie. De commissie heeft zich bij het opstellen van deze bepaling mede gebaseerd op andere taalversies van de richtlijn dan de Nederlandse, die een duidelijke misslag bevat.

Artikel 5 lid 3 sub n richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het gebruik van niet te koop aangeboden of aan licentievoorzwaarden onderworpen werken of ander materiaal dat onderdeel uitmaakt van de verzamelingen van de in lid 2, onder c), bedoelde instellingen, hierin bestaande dat het werk of materiaal, via speciale terminals in de gebouwen van die instellingen, voor onderzoek of privéstudie meegedeeld wordt aan of beschikbaar gesteld wordt voor individuele leden van het publiek;

Artikel 16

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking uitsluitend ter toelichting bij het onderwijs, voorzover dit door het beoogde, niet-commerciële doel wordt gerechtvaardigd, mits:

- 1° het werk waaruit is overgenomen rechtmatig openbaar gemaakt is;**
- 2° het overnemen in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is;**
- 3° de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen;**
- 4° voorzover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, wordt vermeld; en**
- 5° aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding wordt betaald.**

2. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek, mits, voorzover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, wordt vermeld en voor zover de verveelvoudiging of openbaarmaking door het beoogde, niet-commerciële doel worden gerechtvaardigd.

3. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan de oorspronkelijke.

Toelichting

De commissie adviseert de huidige bepaling te handhaven, doch op een aantal onderdelen aan te passen en deels uit te breiden, namelijk voorzover het gaat om wetenschappelijk onderzoek. Bovendien kan de bepaling op enige punten worden vereenvoudigd.

Het huidige artikel 16 maakt geen onderscheid tussen commercieel en niet-commercieel gebruik. De richtlijn maakt dat onderscheid echter wel, zodat in zoverre aanpassing noodzakelijk is. Overweging 42 van de richtlijn auteursrecht bepaalt dat de niet-commerciële aard van de betrokken activiteit bepaald wordt door de activiteit als zodanig en dat de organisatiestructuur en de financiering van de betreffende instelling niet de doorslaggevende factoren zijn. De commissie leidt mede daaruit af dat de bepaling van artikel 5 lid 3 sub a richtlijn auteursrecht zich richt tot de onderwijsinstelling of wetenschapper en niet tot de uitgever.

De bepaling is van toepassing op alle media, inclusief het “onderwijs op afstand”. Dat volgt met zoveel woorden uit (de eerder genoemde) overweging 42. Aan het tweede lid van het huidige artikel 16 is geen behoefte meer, aangezien in het voorgestelde eerste lid, sub 2, een algemene proportionaliteitstoets is ingebouwd. Het tweede lid sluit overigens aan bij artikel 5 onderdeel d van de Databankenwet. Aan de mogelijkheid om bij algemene maatregelen van bestuur nadere regelen te stellen bestaat na deze aanpassingen geen behoefte meer.

Artikel 5 lid 3 sub a richtlijn

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(.) het gebruik uitsluitend als toelichting bij het onderwijs of ten behoeve van het wetenschappelijk onderzoek, mits de bron, waaronder de naam van de auteur, wordt vermeld, tenzij dit niet mogelijk blijkt, en voorzover het gebruik door het beoogde, niet-commerciële doel wordt gerechtvaardigd;

Huidig artikel 16 Auteurswet 1912

lid 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd:

a. het overnemen van gedeelten van werken in publikaties of geluids- of beeldopnamen die gemaakt zijn om te worden gebruikt als toelichting bij het onderwijs, mits:

- 1e. het werk waaruit is overgenomen rechtmatig openbaar gemaakt was;
- 2e. het overnemen in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is;
- 3e. de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen;
- 4e. de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede de aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt, en
- 5e. aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding wordt betaald;

b. het openbaar maken van gedeelten van werken door uitzending van een radio- of televisieprogramma in een programma dat gemaakt is om te dienen als toelichting bij het onderwijs, mits:

- 1e. het werk waaruit is overgenomen rechtmatig openbaar gemaakt was;
- 2e. het openbaar maken in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is;
- 3e. de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen;
- 4e. de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede de aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt, en
- 5e. aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding wordt betaald.

lid 2. Waar het geldt een kort werk of een werk als bedoeld in artikel 10, eerste lid onder 6e., onder 9e. of onder 11e. mag voor hetzelfde doel en onder dezelfde voorwaarden het gehele werk worden overgenomen.

lid 3. Waar het het overnemen in een compilatiewerk betreft, mag van dezelfde maker niet meer worden overgenomen dan enkele korte werken of korte gedeelten van zijn werken, en waar het geldt werken als bedoeld in artikel 10, eerste lid onder 6e., onder 9e. of onder 11e., niet meer dan enkele van die werken en in zodanig verveelvoudiging dat deze door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijke met dien verstande, dat wanneer van deze werken er twee of meer verenigd openbaar zijn gemaakt, die verveelvoudiging slechts ten aanzien van een daarvan geoorloofd is.

lid 4. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan de oorspronkelijke.

lid 5. Wij behoudens Ons voor bij algemene maatregel van bestuur regelen te stellen omtrent een overeenkomstig het eerste lid onder a, 5e. en onder b, 5e. te betalen billijke vergoeding alsmede nader te bepalen wat in het derde lid is te verstaan onder "enkele korte werken of korte gedeelten van zijn werken".

Artikel 16b

- 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging welke beperkt blijft tot enkele exemplaren en welke uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die zonder commercieel oogmerk de verveelvoudiging vervaardigt of tot het verveelvoudigen uitsluitend ten behoeve van zichzelf opdracht geeft.**
- 2. Waar het geldt een werk in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift of waar het geldt een boek of de partituur of de partijen van een muziekwerk en de in die werken opgenomen andere werken, blijft die verveelvoudiging bovendien beperkt tot een klein gedeelte van het werk, behalve indien het betreft:
 - a. werken, waarvan naar redelijkerwijs mag worden aangenomen geen nieuwe exemplaren tegen betaling, in welke vorm ook, aan derden ter beschikking zullen worden gesteld;**
 - b. in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen korte artikelen, berichten of andere stukken.****
- 3. Waar het geldt een werk, als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 6°, moet de verveelvoudiging door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertonen met het oorspronkelijke werk.**
- 4. Indien een ingevolge dit artikel toegelaten verveelvoudiging heeft plaatsgevonden, mogen de vervaardigde exemplaren niet zonder toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht aan derden worden afgegeven, tenzij de afgifte geschiedt ten behoeve van een rechterlijke of bestuurlijke procedure.**
- 5. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur bepalen dat voor de verveelvoudiging als bedoeld in het eerste lid ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een redelijke tegemoetkoming is verschuldigd. Wij kunnen daarbij nadere regelen geven en voorwaarden stellen, onder meer met betrekking tot de vorm en de hoogte van de redelijke tegemoetkoming.**
- 6. Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing ten aanzien van het verveelvoudigen als bedoeld in art. 16c, alsmede ten aanzien van het nabouwen van bouwwerken.**

Toelichting:

De bepaling in de richtlijn auteursrecht inzake de privé-kopie noopt tot een bijzondere wettelijke voorziening. In het huidige wettelijke systeem is de privé-kopie op grond van artikel 16b lid 1 uitgezonderd van auteursrecht, terwijl in artikel 16c slechts een vergoedingsaanspraak in het leven is geroepen voor vastleggingen voor privé-gebruik op een voorwerp bestemd om daarop vastgelegde beelden of geluiden ten gehore te brengen of te vertonen.

Artikel 5 lid 2b laat weliswaar de privé-kopie toe, maar verbindt daaraan de voorwaarde van een billijke compensatie (oftewel redelijke tegemoetkoming). De commissie stelt voor een onderscheid te maken tussen reproducties op voorwerpen bestemd om daarop vastgelegde werken ten gehore te brengen, te vertonen of weer te geven en andere verveelvoudigingen voor privé-gebruik, zoals reprografisch verveelvoudigen maar ook het natekenen, nabreien, naknutselen en andere vormen van “handvaardigheid”. In deze opzet wordt het toepassingsbereik van het huidige artikel 16c uitgebreid terwijl tevens een terrein

blijft bestaan waarop privé-kopiëren in beginsel niet aan een voorwaarde van redelijke tegemoetkoming is gebonden.

Hiervoor heeft de commissie reeds gewezen op de betekenis van het begrip redelijke tegemoetkoming, dat kan meebrengen dat in bepaalde gevallen voor privé-kopiëren geen vergoeding (een “0-heffing”) is verschuldigd. Niettemin kan er aanleiding zijn voor de wetgever om gevallen die onder het voorgestelde artikel 16b, eerste lid, vallen alsnog aan een plicht tot redelijke tegemoetkoming te binden. De commissie stelt voor dat in dat geval bij algemene maatregel van bestuur uitvoering wordt gegeven aan de aanspraak op tegemoetkoming, indien is gebleken dat die aanspraak bestaat. De wetgever zal moeten beargumenteren waarom aan de mogelijkheid van artikel 16b lid 5, voorzover het betrekking heeft op het terrein van artikel 16b, eerste lid, uitvoering wordt gegeven. De regeling van artikel 16b wordt uitdrukkelijk niet van toepassing verklaard ten aanzien van het verveelvoudigen als bedoeld in artikel 16c.

De voorgestelde tekst van artikel 16b, eerste lid, sluit zoveel mogelijk aan bij de huidige tekst van de wet, behoudens in die gevallen waar de richtlijn tot aanpassing (respectievelijk verduidelijking) dwingt.

De commissie bespreekt de materie van het huidige artikel 16b, vierde lid, dat niet toestaat het in opdracht vastleggen van een werk op voorwerpen die bestemd zijn om werken ten gehore te brengen of te vertonen, in de toelichting op artikel 16c.

De commissie wijst ook overigens op de noodzaak van afstemming met het thans in de Kamer aanhangige wetsvoorstel 27.617, tot aanpassing van het regime van het reprorecht. De commissie is van mening dat het voorstel thans op zich in overeenstemming is met de richtlijn auteursrecht.

De commissie meent tenslotte dat de systematiek gediend is met het verplaatsen van het huidige artikel 16b lid 6 (de grondslag voor het Reprobesluit, die ook in wetsvoorstel 27.617 is gehandhaafd) naar artikel 16h (derde lid).

Artikel 5 lid 2 sub b richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen op het in artikel 2 bedoelde recht stellen ten aanzien van)

(..) de reproductie, op welke drager dan ook, door een natuurlijk persoon voor privé-gebruik gemaakt, en zonder enig direct of indirect commercieel oogmerk, mits de rechthebbenden een billijke compensatie ontvangen waarbij rekening wordt gehouden met het al dan niet toepassen van de in artikel 6 bedoelde technische voorzieningen op het betrokken werk of het betrokken materiaal;

Huidig artikel 16b Auteurswet 1912

lid 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd, tenzij het een met elektronische middelen toegankelijke verzameling als bedoeld in artikel 10, derde lid, betreft, de verveelvoudiging, welke beperkt blijft tot enkele exemplaren en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van degene die de verveelvoudiging vervaardigt of tot het verveelvoudigen uitsluitend ten behoeve van zichzelf opdracht geeft.

lid 2. Waar het geldt een werk als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 1e., de partituur of partijen van een muziekwerk daaronder begrepen, moet de verveelvoudiging bovendien beperkt blijven tot een klein gedeelte van het werk, behalve indien het betreft:

a. werken, waarvan naar redelijkerwijs mag worden aangenomen geen nieuwe exemplaren tegen betaling, in welke vorm ook, aan derden ter beschikking zullen worden gesteld;

b. in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen korte artikelen, berichten of andere stukken.

lid 3. Waar het geldt een werk, als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 6e., moet de verveelvoudiging door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertonen met het oorspronkelijke werk.

lid 4. De bepalingen van het eerste lid met betrekking tot een in opdracht vervaardigde verveelvoudiging zijn niet van toepassing ten aanzien van de verveelvoudiging welke plaatsvindt door het vastleggen van een werk of een gedeelte daarvan op enig voorwerp dat bestemd is een werk ten gehore te brengen of te vertonen.

lid 5. Indien een ingevolge dit artikel toegelaten verveelvoudiging heeft plaatsgevonden, mogen de vervaardigde exemplaren zonder toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht niet aan derden worden afgegeven, tenzij de afgifte geschiedt ten behoeve van een rechterlijke of administratieve procedure.

lid 6. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur bepalen dat ten aanzien van de verveelvoudiging van werken als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 1e, van het in een of meer der voorgaande leden bepaalde mag worden afgeweken ten behoeve van de uitoefening van de openbare dienst, alsmede ten behoeve van de vervulling van taken waarmee in het algemeen belang werkzame instellingen zijn belast. Wij kunnen daarbij nadere regelen geven en voorwaarden stellen.

lid 7. De voorgaande bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing ten aanzien van het nabouwen van bouwwerken.

Artikel 16c

- 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de reproductie zonder commercieel oogmerk van dat werk of een gedeelte ervan op een voorwerp dat bestemd is om een werk ten gehore te brengen, te vertonen of weer te geven mits deze reproductie uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die de reproductie vervaardigt.**
- 2. Voor de reproductie als bedoeld in het eerste lid is ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een redelijke tegemoetkoming verschuldigd.**
- 3. De verplichting tot betaling van de in het tweede lid bedoelde tegemoetkoming rust op de fabrikant of de importeur van de in het eerste lid bedoelde voorwerpen.**
- 4. Voor de fabrikant ontstaat de verplichting tot betaling van de tegemoetkoming op het tijdstip dat de door hem vervaardigde voorwerpen in het verkeer kunnen worden gebracht. Voor de importeur ontstaat deze verplichting op het tijdstip van invoer.**
- 5. De verplichting tot betaling van de tegemoetkoming vervalt indien de ingevolge het derde lid betalingsplichtige de in het eerste lid bedoelde voorwerpen uitvoert.**
- 6. De tegemoetkoming is slechts eenmaal per voorwerp verschuldigd.**
- 7. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur nadere regelen geven en voorwaarden stellen ter uitvoering van het bepaalde in dit artikel, onder meer met betrekking tot de aard van de voorwerpen ten aanzien waarvan de in het tweede lid bedoelde redelijke tegemoetkoming verschuldigd is, en de vorm en de hoogte van de redelijke tegemoetkoming.**
- 8. Indien een ingevolge dit artikel toegelaten reproductie heeft plaatsgevonden, mogen de in het eerste lid bedoelde voorwerpen niet zonder toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht aan derden worden afgegeven, tenzij de afgifte geschiedt ten behoeve van een rechterlijke of bestuurlijke procedure.**
- 9. Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing op het reprografisch veelevoudigen, alsmede op het veelevoudigen van een met elektronische middelen toegankelijke verzameling als bedoeld in artikel 10, derde lid.**

Toelichting:

Artikel 5 lid 2 sub b van de richtlijn auteursrecht bevat een bijzondere beperking op het reproductierecht ten behoeve van het privé-gebruik. Reproducieren voor privé-gebruik is toegelaten mits een redelijke tegemoetkoming aan rechthebbenden worden betaald. Dat betekent dat in beginsel het privé-gebruik auteursrechtelijk relevant is. In paragraaf 2.5 is de commissie hierop reeds ingegaan. In de huidige wetgeving is een vergoeding slechts voorgeschreven bij het privé-kopiëren van – kort gezegd – muziek en bewegend beeld. Thans dwingt de richtlijn tot toepassing van de redelijke tegemoetkoming voor het gehele terrein van het privé-kopiëren. Tegelijkertijd, zoals hierboven in paragraaf 2.5 is geconstateerd, biedt de richtlijn ruimte om in nader bepaalde gevallen rekening te houden met praktische uitvoeringskwesties en zelfs om een 0-heffing te bepalen. Eén en ander heeft de commissie tot de conclusie geleid dat het zin heeft in de wet onderscheid te maken tussen privé-kopiëren

waarvoor geen, en privé-kopiëren waarvoor wel een redelijke tegemoetkoming is verschuldigd.

De commissie stelt voor om de reikwijdte van artikel 16b als het ware te beperken tot de privé-kopie die in beginsel buiten enige vergoedings- of tegemoetkomingsverplichting valt. De wetgever heeft voor dat terrein de mogelijkheid om zo'n tegemoetkoming voor te schrijven. Daarentegen valt het privé-kopiëren zoals geregeld door artikel 16c in beginsel wel onder de verplichting van een redelijke tegemoetkoming, zij het dat de wetgever nadere regels zal moeten stellen tot uitvoering van die verplichting. Hoewel daartoe niet beperkt, valt onder het voorgestelde artikel 16c met name het digitale domein. De regeling is niet slechts van toepassing op privé-kopieën van muziek en bewegend beeld. Ook een privé-kopie van een tekst-cd-rom valt onder de bepaling. Artikel 16c geldt in dit voorstel voor in beginsel alle typen dragers, waarbij de wetgever expliciet moet aangeven welke dragers onder de tegemoetkomingsverplichting vallen. De commissie adviseert – voor dit type privé-kopiëren - vooralsnog aansluiting te zoeken bij het bestaande systeem, aangezien de redenen om indertijd de vergoedingsregeling in het leven te roepen nog steeds van toepassing zijn en een bruikbaar alternatief op dit moment ontbreekt.

Aan de “inperking” van de mogelijkheid om in opdracht een privé-kopie te maken is vanwege de formulering van het eerste lid (zonder commercieel oogmerk) geen behoefte. Wel benadrukt de commissie dat de regeling niet uitsluit dat een ander ten behoeve van de natuurlijke persoon de reproductie vervaardigt. De Europese Commissie heeft in haar advies van 3 april 2001 over de amendementen van het Europees Parlement gesteld dat de woorden “gemaakt” door in artikel 5 lid 2 sub ook het kopiëren voor en namens een natuurlijke persoon voor privé-gebruik kunnen dekken. De commissie verstaat dit aldus dat een kopie gemaakt in opdracht dus is toegelaten en dat een privé-kopie niet slechts rechtmatig is indien de natuurlijke persoon voor wie de kopie is bestemd, deze kopie ook daadwerkelijk zelf maakt. Het kan echter volgens de commissie niet zo zijn dat de opdrachtnemer, direct of indirect, met commercieel oogmerk handelt. In dat geval is niet van een toegelaten privé-kopie sprake. Volgens de Europese Commissie kan de bepaling ook inhouden dat de technische of andere middelen voor het maken van dergelijke kopieën worden verstrekt. Dit brengt mee dat het louter bieden van de faciliteiten om een privé-kopie te maken, niet verboden is.

Hiervoor is door de commissie reeds verwezen naar de betekenis van overweging 35 van de richtlijn. Bij de bepaling van de hoogte van de redelijke tegemoetkoming moet worden rekening gehouden met het al dan niet toepassen van technische voorzieningen op het betrokken werk. Die aanwijzing heeft volgens de commissie niet met zoveel woorden in de wet te worden overgenomen.

De commissie adviseert om de aanwijzing van de dragers waarover een vergoeding moet worden betaald te laten geschieden bij algemene maatregel van bestuur. Daarmee wordt het proces van toepassing van de heffing doorzichtiger dan thans het geval is. Voorts maakt het voorstel van de commissie duidelijk dat het regime van artikel 16c niet van toepassing is op het reprografisch veelevoudigen aangezien daarop het bijzondere regime van wetsvoorstel 27.617 van toepassing is. Evenmin is de voorgestelde bepaling van toepassing op elektronische databanken in de zin van artikel 10 lid 3. De richtlijn juridische bescherming databanken verbiedt immers het maken van een kopie voor privé-gebruik van dergelijke werken. Tenslotte wijst de commissie er op dat het regime van artikel 16c Auteurswet 1912 geheel van overeenkomstige toepassing is op de naburige rechten.

Artikel 5 lid 2b richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) de reproductie, op welke drager dan ook, door een natuurlijk persoon voor privé-gebruik gemaakt, en zonder enig direct of indirect commercieel oogmerk, mits de rechthebbenden een billijke compensatie ontvangen waarbij rekening wordt gehouden met het al dan niet toepassen van de in artikel 6 bedoelde technische voorzieningen op het betrokken werk of het betrokken materiaal;

Huidig artikel 16c Auteurswet 1912

lid 1. Voor de verveelvoudiging die met inachtneming van artikel 16b, eerste lid, voor eigen oefening, studie of gebruik geschiedt door vastlegging van een werk of een gedeelte daarvan op een voorwerp dat bestemd is om daarop vastgelegde beelden of geluiden ten gehore te brengen of te vertonen, is ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een vergoeding verschuldigd.

lid 2. De verplichting tot betaling van de vergoeding rust op de fabrikant of de importeur van de in het eerste lid bedoelde voorwerpen.

lid 3. Voor de fabrikant ontstaat de verplichting tot betaling van de vergoeding op het tijdstip dat de door hem vervaardigde voorwerpen in het verkeer kunnen worden gebracht. Voor de importeur ontstaat deze verplichting op het tijdstip van invoer.

lid 4. De verplichting tot betaling van de vergoeding vervalt indien de ingevolge het tweede lid betalingsplichtige de in het eerste lid bedoelde voorwerpen uitvoert.

lid 5. De vergoeding is slechts eenmaal per voorwerp verschuldigd.

Artikel 16g

Geschillen met betrekking tot de in de artikelen 16b en 16c bedoelde redelijke tegemoetkoming worden in eerste aanleg bij uitsluiting beslist door de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage.

Toelichting:

De regeling van de redelijke tegemoetkoming in zowel artikel 16b als 16c brengt mee dat ook de aanwijzing van de rechtbank Den Haag als enige bevoegde instantie dient te worden aangepast. De competentie van de rechtbank dient volgens de commissie overigens niet beperkt te zijn tot geschillen omtrent de hoogte van de tegemoetkoming, maar kan zich ook uitstrekken tot geschillen omtrent de grondslag van de tegemoetkoming.

Huidig artikel 16g Auteurswet 1912

Geschillen met betrekking tot de in artikel 16c bedoelde vergoeding worden in eerste aanleg bij uitsluiting beslist door de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage.

Artikel 16h, derde lid

3. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur bepalen dat ten aanzien van de verveelvoudiging van werken als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 1°, van het in een of meer der voorgaande leden bepaalde mag worden afgeweken ten behoeve van de uitoefening van de openbare dienst, alsmede ten behoeve van de vervulling van taken waarmee in het algemeen belang werkzame instellingen zijn belast. Wij kunnen daarbij nadere regelen geven en voorwaarden stellen.

Toelichting:

Voorgesteld wordt het huidige artikel 16b lid 6, de grondslag voor het huidige Reprobesluit, te verplaatsen naar artikel 16h, als voorgesteld in wetsvoorstel 27.617. Het past aldus beter in de systematiek van de wetgeving.

Huidig artikel 16b lid 6 Auteurswet 1912

lid 6. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur bepalen dat ten aanzien van de verveelvoudiging van werken als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 1e, van het in een of meer der voorgaande leden bepaalde mag worden afgeweken ten behoeve van de uitoefening van de openbare dienst, alsmede ten behoeve van de vervulling van taken waarmee in het algemeen belang werkzame instellingen zijn belast. Wij kunnen daarbij nadere regelen geven en voorwaarden stellen.

Artikel 16n

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging door archieven of door voor het publiek toegankelijke bibliotheken, onderwijsinstellingen of musea die niet het behalen van een economisch of commercieel voordeel nastreven, indien die verveelvoudiging geschiedt met het doel exemplaren van het werk voor verval te behoeden of, als de technologie waarmee het toegankelijk gemaakt kan worden in onbruik raakt, om het werk raadpleegbaar te houden.

Toelichting:

De vorige commissie auteursrecht heeft in haar advies uit augustus 1998 reeds gepleit voor een wettelijk verankerde uitdrukkelijke beperking ten behoeve van bewaardoelinden vanwege het publieke belang verbonden aan toegankelijkheid van het cultureel, artistiek en publiek erfgoed op langere termijn (paragraaf 3.5.4.3). De commissie adviseert de mogelijkheid die de richtlijn thans biedt, aan te grijpen om deze materie te regelen. Ook de Tweede Kamer heeft tijdens de behandeling van het wetsvoorstel tot uitvoering van de richtlijn juridische bescherming van databanken aangedrongen op een regeling terzake⁷. De tekst is geïnspireerd op een voorstel gedaan door de FOBID (Federatie organisaties bibliotheek- informatie- en dokumentatiewezens) gedaan tijdens de betreffende kamerbehandeling in 1999.

Artikel 5 lid 2 sub c richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op het in artikel 2 bedoelde recht stellen ten aanzien van)

(..) in welbepaalde gevallen, de reproductie door voor het publiek toegankelijke bibliotheken, onderwijsinstellingen of musea, of door archieven die niet het behalen van een direct of indirect economisch of commercieel voordeel nastreven;

⁷ Kamerstukken II, 1998-1999, 26 108, nr. 10, p. 1.

Artikel 17b

1. Tenzij anders is overeengekomen, sluit de bevoegdheid tot openbaarmaking door uitzending van een radio- of televisieprogramma niet in de bevoegdheid het werk vast te leggen.

2. De omroeporganisatie die bevoegd is tot openbaarmaking zoals in het eerste lid bedoeld, is echter gerechtigd met haar eigen middelen en uitsluitend voor uitzending van haar eigen radio- of televisieprogramma's het ter uitzending bestemde werk vast te leggen, mits de vastlegging van geluiden of beelden wordt teniet gedaan binnen 28 dagen na de eerste, met behulp daarvan verrichte uitzending van een radio- of televisieprogramma en in ieder geval binnen een half jaar na de vervaardiging. De omroeporganisatie, die dientengevolge gerechtigd is tot vastlegging, is desniettemin verplicht de in artikel 25 bedoelde rechten van de maker van het werk te eerbiedigen.

3. Opnamen die met inachtneming van het tweede lid zijn vervaardigd en een uitzonderlijke documentaire waarde bezitten, mogen in officiële archieven worden bewaard.

Toelichting:

De commissie adviseert het huidige artikel 17b op twee onderdelen aan te passen. In de eerste plaats noopt de richtlijn ertoe het begrip “zendorganisatie” te vervangen door het begrip “omroeporganisatie”. Het begrip “omroeporganisatie” is een Europeesrechtelijk begrip, dat niet vrijelijk door de nationale wetgever kan worden geïnterpreteerd. De commissie raadt aan om op dit onderwerp in de toelichting op het wetsontwerp dieper in te gaan. In de tweede plaats adviseert de commissie om zoals de richtlijn toelaat de mogelijkheid om opnamen die met inachtneming van het tweede lid zijn vervaardigd en een bijzondere documentaire waarde in “officiële” archieven te bewaren niet afhankelijk te laten zijn van een algemene maatregel van bestuur, ook uit het oogpunt van vermindering van onnodige bestuurlijke bemoeienis. Tenslotte wijst de commissie erop dat het begrip “opnamen” in de Wet naburige rechten een afwijkende betekenis heeft van het begrip zoals gehanteerd in de richtlijn. Bij de uitvoering van de richtlijn in de Wet naburige rechten dient daarmee rekening te worden gehouden.

Artikel 5 lid 2 sub d richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op het in artikel 2 bedoelde recht stellen ten aanzien van)

(..) tijdelijke opnamen van werken, gemaakt door omroeporganisaties met hun eigen middelen ten behoeve van hun eigen uitzendingen; bewaring van deze opnamen in officiële archieven kan wegens hun uitzonderlijke documentaire waarde worden toegestaan;

Huidig artikel 17b Auteurswet

lid 1. Tenzij anders is overeengekomen, sluit de bevoegdheid tot openbaarmaking door uitzending van een radio- of televisieprogramma niet in de bevoegdheid het werk vast te leggen.

lid 2. De zendorganisatie, die bevoegd is tot openbaarmaking zoals in het eerste lid bedoeld, is echter gerechtigd met haar eigen middelen en uitsluitend voor uitzending van haar eigen radio- of televisieprogramma's het ter uitzending bestemde werk vast te leggen, mits de vastlegging van geluiden en beelden wordt teniet gedaan binnen 28 dagen na de eerste, met behulp daarvan verrichte uitzending van een radio- of televisieprogramma en in ieder geval binnen een half jaar na de vervaardiging. De zendorganisatie, die dientengevolge gerechtigd is tot vastlegging, is desniettemin verplicht de in artikel 25 bedoelde rechten van de maker van het werk te eerbiedigen.

lid 3. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat en onder welke voorwaarden aldus vervaardigde opnamen van uitzonderlijke documentaire waarde in officiële archieven mogen worden bewaard.

Artikel 18

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder 6° of op een werk betrekkelijk tot de bouwkunde als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder 8°, dat blijvend op een openbare plaats zichtbaar is gesteld, wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking van afbeeldingen van het werk zoals het zich aldaar bevindt. Waar het betreft het overnemen in een compilatiewerk, mag van dezelfde maker niet meer worden overgenomen dan enkele van zijn werken.

Toelichting:

Dit artikel betreft het gebruik van werken van beeldende kunst en architectuur (“bouwwerken”) die in de openbare ruimte zichtbaar zijn gesteld. De beperking biedt geen ruimte voor reproducties van bouw- of werktekeningen en ontwerpen en evenmin voor driedimensionale reproducties (zoals maquettes of voor merchandisingdoeleinden). De afbeelding van een werk is ook toegelaten als het werk de hoofdvoorstelling vormt, doch alleen “zoals het zich aldaar (dat wil zeggen “in de openbare plaats”) bevindt”. Hiermee wordt een middenweg bewandeld tussen de tekst van artikel 18, zoals die vanaf 1912 luidde, en de aanpassing van 1972.

De tweede volzin is bedoeld ter ondervanging van het bezwaar dat aan werken van dezelfde maker bijvoorbeeld een geheel boek wordt gewijd. Aansluiting is gezocht bij de bepaling van het huidige artikel 16 lid 3.

Het vereiste van een afwijkend formaat van de afbeelding is geschrapt. De commissie heeft grote twijfels bij de betekenis ervan, met name in de digitale omgeving.

Artikel 5 lid 3 sub h richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het gebruik van werken, zoals werken van architectuur of beeldhouwwerken, gemaakt om permanent in openbare plaatsen te worden ondergebracht;

Huidig artikel 18 Auteurswet 1912:

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk, als bedoeld bij artikel 10, 6e, hetwelk blijvend op of aan den openbaren weg zichtbaar is gesteld, wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of de openbaarmaking van zodanige verveelvoudiging, indien het werk daarbij niet de hoofdvoorstelling vormt en de verveelvoudiging door hare grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijk werk, en zich, wat bouwwerken betreft, tot het uitwendige daarvan bepaalt.

Artikel 18a

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verwerking ervan als onderdeel van ondergeschikte betekenis in een ander werk.

Toelichting

Deze bepaling ziet vooral op gebruik van beeldmateriaal, zoals een filmreportage waarbij terloops een winkelgevel, reclame-uiting, auto of muurschildering in beeld komt. Het gaat om de al dan niet toevallige verwerking van een werk als bijzaak van ondergeschikte betekenis in een ander werk. Een dergelijke uitzondering kent het bestaande recht niet, maar daaraan zou wel behoefte bestaan. In feite is het een de minimis-bepaling. De commissie kiest daarbij niet voor overneming van het woord “incidenteel”, vanwege de dubbelzinnige betekenis van dit begrip, te weten: “af en toe” of “onbedoeld”.

Artikel 5 lid 3 sub i richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het incidentele verwerken van een werk of materiaal in ander materiaal;

Artikel 18b

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de openbaarmaking of verveelvoudiging in het kader van een karikatuur, parodie of pastiche.

Toelichting:

De commissie meent dat aan deze beperking maatschappelijk behoefte bestaat. Bovendien is de bepaling een uitdrukking van het zogenaamde “fair use” beginsel. De commissie adviseert derhalve om deze beperking over te nemen in de wetgeving.

Artikel 5 lid 3 sub k richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het gebruik voor karikaturen, parodieën of pastiches.

Artikel 22, tweede lid:

2. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde of wetenschap wordt niet beschouwd het overnemen ervan ten behoeve van de openbare veiligheid of om het goede verloop van een bestuurlijke, parlementaire of gerechtelijke procedure of de berichtgeving daarover te waarborgen.

Toelichting

Dit voorgestelde artikellid is een vrijwel letterlijke implementatie van artikel 5 lid 3 sub e. Het bevat in feite een driedeling: overnemen ten behoeve van de openbare veiligheid, overneming om het goede verloop van een bestuurlijke, parlementaire of gerechtelijke procedure te waarborgen en overneming om de berichtgeving over zulke procedures te waarborgen. Dit laatste onderdeel brengt mee dat op dit punt ook de journalistieke vrijheid wordt verruimd.

Artikel 5 lid 3 sub e richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het gebruik ten behoeve van de openbare veiligheid of om het goede verloop van een administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure of de berichtgeving daarover te waarborgen

Huidig artikel 22 Auteurswet 1912 (enig lid)

In het belang van de openbare veiligheid alsmede ter opsporing van strafbare feiten mogen afbeeldingen van welken aard ook door of vanwege de justitie worden veelelvoudigd en openlijk tentoongesteld en verspreid.

Artikel 23

Tenzij anders is overeengekomen is de eigenaar of houder van een werk gerechtigd het in het openbaar ten toon te stellen of, met het oogmerk het te verkopen of de tentoonstelling ervan aan te kondigen, in een catalogus of anderszins te verveelvoudigen of openbaar te maken.

Toelichting

Deze bepaling regelt de auteursrechtelijke bevoegdheden van de eigenaar of “houder” van een werk. Voor bijvoorbeeld een afbeelding in een tentoonstellingscatalogus die niet voor promotie- of verkoopdoeleinden wordt opgenomen, is toestemming nodig. Het Europees Parlement heeft in tweede lezing de woorden “met uitsluiting van enig ander commercieel gebruik” toegevoegd. De beperking heeft slechts betrekking op het “fysieke” tentoonstellen; voor “tonen op afstand”, bijvoorbeeld via de website van het museum is toestemming nodig. De bepaling is van regelend recht.

Artikel 5 lid 3 sub j richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het gebruik voor reclamedoeleinden, voor openbare tentoonstellingen of openbare verkopen van artistieke werken, voorzover dat noodzakelijk is voor de promotie van die gebeurtenissen, met uitsluiting van enig ander commercieel gebruik;

Huidig artikel 23 Auteurswet 1912

Tenzij anders is overeengekomen is de eigenaar van een teeken-, schilder-, bouw- of beeldhouwwerk of van een werk van toegepaste kunst gerechtigd dat werk zonder toestemming van dengene, wien het auteursrecht daarop toekomt, in het openbaar ten toon te stellen of, met het oogmerk het te verkopen, in een catalogus te verveelvoudigen.

Artikel 29a

1. Hij, die doeltreffende technische voorzieningen omzeilt en dat weet of behoort te weten, handelt onrechtmatig.

2. Hij die diensten verricht of inrichtingen, producten of onderdelen vervaardigt, invoert, distribueert, verkoopt, verhuurt, adverteert of voor commerciële doeleinden bezit die

- a) aangeboden, aangeprezen of in de handel worden gebracht met het doel om de beschermende werking van doeltreffende technische voorzieningen te omzeilen, of
 - b) slechts een commercieel beperkt doel of nut hebben anders dan het omzeilen van de beschermende werking van doeltreffende technische voorzieningen, of
 - c) vooral ontworpen, vervaardigd of aangepast worden met het doel het omzeilen van de beschermende werking van doeltreffende technische voorzieningen mogelijk of gemakkelijker te maken,
- handelt onrechtmatig.

3. Onder ‘technische voorzieningen’ wordt in dit artikel verstaan technologie, inrichtingen of onderdelen die in het kader van hun normale werking dienen voor het voorkomen of beperken van handelingen die inbreuk opleveren op het auteursrecht en door de maker of zijn rechtverkrijgende niet zijn toegestaan. Technische voorzieningen worden geacht ‘doeltreffend’ te zijn indien het gebruik van een beschermd werk door de maker of zijn rechtverkrijgende wordt beheerst door middel van toegangscontrole of door toepassing van een beschermingsprocédé zoals encryptie, vervorming of andere transformatie van het werk of een kopieerbeveiliging die de beoogde bescherming bereikt.

4. Bij algemene maatregel van bestuur worden in het algemeen belang regelen vastgesteld die de maker of zijn rechtverkrijgende er toe verplichten aan de gebruiker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst voor doeleinden als omschreven in de artikelen 16, 16b, 16c, 16h, 16n, 17b en 22 van deze wet de nodige middelen te verschaffen om van deze beperking te profiteren, mits de gebruiker rechtmatig toegang tot het door de technische voorziening beschermde werk heeft verkregen. Het bepaalde in de voorgaande zin geldt niet ten aanzien van werken die onder contractuele voorwaarden aan gebruikers beschikbaar worden gesteld op een door hen individueel gekozen plaats en tijd.

5. Uiterlijk [...] en vervolgens om de drie jaar doet de minister van Justitie in overeenstemming met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verslag aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de toepassing van dit artikel. Hierin wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de vraag of en in hoeverre gebruikers van werken van letterkunde, wetenschap of kunst door de toepassing van doeltreffende technische voorzieningen in de praktijk worden beperkt in hun mogelijkheid zich op de wettelijke beperkingen van het auteursrecht als bedoeld in het vierde lid te beroepen. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regelen worden vastgesteld omtrent de inrichting van de verslaglegging en de garing van de daartoe benodigde gegevens.

Toelichting:

De bepaling van artikel 6 van de richtlijn auteursrecht strekt tot handhaving van het auteursrecht, de naburige rechten en het databankenrecht, waardoor de relatie met inbreuk is vereist. De richtlijn is daarover niet duidelijk. De band met het auteursrecht en de andere rechten is voor de commissie doorslaggevend geweest om niet te adviseren deze bepaling buiten het auteursrecht te plaatsen. De commissie constateert overigens dat stevige kritiek mogelijk is op de geringe leesbaarheid en consistentie van de richtlijnbevestiging

De commissie adviseert bij de formulering van artikel 29a-nieuw zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de tekst en structuur van artikel 6. De commissie adviseert voorts om ook de definitiebepalingen in de wet op te nemen.

Voorgesteld wordt om de handhaving van de voorgestelde bepaling op civielrechtelijke basis te schoeien. Niet is gekozen voor het scheppen van een exclusief recht, maar voor een onrechtmatige daadnorm. De commissie adviseert dat eerst ervaring met de toepassing van de naleving van deze bepaling wordt opgedaan. Eerst daarna kan er aanleiding zijn te concluderen dat ook een strafrechtelijke sanctie is vereist. De richtlijn laat een slechts civielrechtelijke sanctionering overigens toe. Bovendien heeft de commissie begrepen dat bestaande strafbepalingen, zoals met name artikel 350 WvSr, reeds in strafrechtelijke bescherming voorzien. Daar komt bij dat indien het verdrag “Crime in Cyberspace” van de Raad van Europa inderdaad wordt aangenomen en Nederland dat verdrag ratificeert en tot het verdrag toetreedt, dit mogelijk zal leiden tot verdere aanpassing van artikel 350 WvSr in die zin dat daarmee ook de norm die artikel 6 beoogt te dekken onder deze bepaling zal vallen. Het tijdstip waarop het verdrag zal worden aangenomen (en uiteindelijk in werking zal treden), is nog niet bekend, evenmin of Nederland het verdrag zal ratificeren.

De voorgestelde bepaling volgt de contouren van het auteursrecht en schept dus geen “access right”.

Het vierde lid van artikel 29a-nieuw implementeert artikel 6 lid 4, eerste en tweede paragraaf. De eerste paragraaf schept een verplichting voor de lidstaten, terwijl de tweede paragraaf facultatief is. Beide bepalingen worden evenwel in dit voorstel onder dezelfde noemer geregeld. De richtlijn laat lidstaten daartoe de vrijheid.

Kern van de door de commissie voorgestelde bepaling is dat de wetgever ingrijpt op het moment dat de betekenis en ratio van de beperkingen onder artikelen 16 (ten behoeve van onderwijs), 16b en 16c (privé-kopiëren), 16h (reprografisch verveelvoudigen), 16n (verveelvoudigen voor conserveringsdoeleinden), 17b (efemere vastleggingen door omroeporganisaties) en 22 (gebruik in het kader van gerechtelijke en bestuurlijke procedures) in het gedrang komt. De bepaling maakt het mogelijk dat rechthebbenden wordt verplicht zorg te dragen dat begunstigden van een beperking de nodige middelen worden verschaft om van de betreffende beperking gebruik te maken. Een algemene maatregel van bestuur, die slechts geldt ten aanzien van begunstigden die “legale toegang” hebben tot het beschermde materiaal, geeft nader gestalte aan deze verplichting. Een dergelijke maatregel kan op afzienbare termijn inspelen op de gebleken noodzaak tot optreden van overheidswege. De maatregel wordt evenwel pas uitgevaardigd “bij gebreke van door de rechthebbenden vrijwillig genomen maatregelen, waaronder overeenkomsten tussen de rechthebbenden en andere betrokken partijen”. Bovendien kan de maatregel rechthebbenden niet weerhouden om terzake van het terrein van de privé-kopie “adequate maatregelen te nemen betreffende het aantal reproducties”. De maatregel kan diverse modaliteiten betreffen, bijvoorbeeld een verplicht depot van een onbeschermd versie van het werk bij de Koninklijke Bibliotheek, een verplichte key escrow bij een zogenaamde trusted third party of een verplichte levering van onbeschermd versies aan gekwalificeerde gebruikers.

De commissie wijst erop dat “het aanbieden van interactieve diensten op aanvraag” is uitgezonderd van het bereik van een dergelijke maatregel. Wanneer op dat terrein volgens overweging 52bis “contractuele overeenkomsten” zijn gesloten zijn de eerste twee alinea’s

van artikel 6 lid 4 niet van toepassing. Op dat terrein heeft het contractenrecht dus voorrang. De commissie leest deze inperking zo dat zij enkel betrekking heeft op overeenkomsten die in onderhandeling tussen contractpartners tot stand zijn gekomen; zij geldt dus niet voor standaardovereenkomsten.

De commissie adviseert dat de wetgever periodiek verslag doet van de toepassing van dit artikel. Een dergelijke "monitoringsplicht" sluit aan bij rapportageverplichting van de Europese Commissie op grond van artikel 12 lid 1 van de richtlijn auteursrecht.

Artikel 6 richtlijn:

1. De lidstaten voorzien in een passende rechtsbescherming tegen het omzeilen van doeltreffende technische voorzieningen door een persoon die weet of redelijkerwijs behoort te weten dat hij aldus handelt.

2. De lidstaten zorgen voor een doelmatige rechtsbescherming tegen de vervaardiging, invoer, distributie, verkoop, verhuur, reclame voor verkoop of verhuur, of het bezit voor commerciële doeleinden van inrichtingen, producten, onderdelen of het verrichten van diensten die:

- a) gestimuleerd, aangeprezen of in de handel gebracht worden om de bescherming te omzeilen, of
- b) slechts een commercieel beperkt doel of nut hebben, naast de omzeiling van de bescherming, of
- c) in het bijzonder ontworpen, geproduceerd of aangepast zijn met het doel de omzeiling mogelijk of gemakkelijker te maken

van doeltreffende technische voorzieningen.

3. Voor de toepassing van deze richtlijn wordt onder "technische voorzieningen" verstaan technologie, inrichtingen of onderdelen die in het kader van hun normale werking dienen voor het voorkomen of beperken van handelingen ten aanzien van werken of ander materiaal, die niet zijn toegestaan door de houders van auteursrechten, wettelijk vastgelegde naburige rechten of het sui generis recht bedoeld in hoofdstuk III van Richtlijn 96/9/EG. Technische voorzieningen worden geacht "doeltreffend" te zijn indien het gebruik van een beschermd werk of ander beschermd materiaal wordt gecontroleerd door de rechthebbenden door toepassing van een controle op de toegang of een beschermingsprocédé zoals encryptie, versluiering of een andere transformatie van het werk of ander materiaal of een kopieerbeveiliging die de beoogde bescherming bereikt.

4. Niettegenstaande de in lid 1 bedoelde rechtsbescherming nemen de lidstaten, bij gebreke van door de rechthebbenden vrijwillig genomen maatregelen, waaronder overeenkomsten tussen de rechthebbenden en andere betrokken partijen, passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de rechthebbenden aan de begunstigde van een nationaalrechtelijke beperking of restrictie overeenkomstig artikel 5, lid 2, onder a), c), d), en e), en lid 3, onder a), b), en e), de nodige middelen verschaffen om van die beperking of restrictie gebruik te kunnen maken, ingeval die begunstigde op rechtmatige wijze toegang heeft tot het beschermde werk of materiaal.

Een lidstaat mag zulke maatregelen ook nemen ten aanzien van de begunstigde van een beperking of restrictie overeenkomstig artikel 5, lid 2, onder b), indien reproductie voor privégebruik niet reeds overeenkomstig artikel 5, lid 2, onder b), en lid 5, mogelijk is gemaakt door de rechthebbenden, voorzover dat nodig is om de beperking of restrictie te genieten, zonder de rechthebbenden ervan te weerhouden overeenkomstig deze bepalingen adequate maatregelen te nemen betreffende het aantal reproducties.

De technische voorzieningen die door de rechthebbenden vrijwillig worden getroffen, met inbegrip van die ter uitvoering van vrijwillig gesloten overeenkomsten, alsook de technische maatregelen die krachtens de maatregelen van de lidstaten worden getroffen, genieten de in lid 1 bedoelde rechtsbescherming.

De bepalingen van artikel 6, lid 4, eerste en tweede alinea gelden niet voor werken of ander materiaal voor het publiek beschikbaar gesteld op grond van overeengekomen bepalingen op zodanige wijze dat leden van het publiek daartoe toegang hebben op een door hen individueel gekozen plaats en tijd.

Bij toepassing van dit artikel in samenhang met Richtlijnen 92/100/EEG en 96/9/EG is dit lid mutatis mutandis van toepassing.

Artikel 29b

1. Hij die opzettelijk en zonder daartoe gerechtigd te zijn elektronische informatie betreffende het beheer van rechten verwijdert of wijzigt, of werken van letterkunde, wetenschap of kunst waaruit op ongeoorloofde wijze dergelijke informatie is verwijderd of waarin op ongeoorloofde wijze dergelijke informatie is gewijzigd, verspreidt, ter verspreiding invoert, uitzendt of anderszins openbaar maakt, en weet of redelijkerwijs behoort te weten dat hij zodoende aanzet tot inbreuk op het auteursrecht, dan wel een dergelijke inbreuk mogelijk maakt, vergemakkelijkt of verbergt, handelt onrechtmatig.

2. Onder ‘informatie betreffende het beheer van rechten’ wordt in dit artikel verstaan alle door de maker of rechthebbende verstrekte informatie welke verbonden is met een exemplaar van een werk van letterlijke, wetenschap of kunst of bij de openbaarmaking van een werk bekend wordt gemaakt, die dient ter identificatie van het werk, of informatie betreffende de voorwaarden voor het gebruik van het werk, alsmede de cijfers of codes waarin die informatie is vervat.

Toelichting:

Deze bepaling is een vrijwel letterlijke interpretatie van artikel 7 van de richtlijn auteursrecht. De woorden “zonder daartoe gerechtigd te zijn” (in het Engels: “without authority”) hebben hier de betekenis van “niet toegestaan door rechthebbende of door de wet”. Net als bij het voorgaande artikel adviseert de commissie dat wordt gekozen voor civielrechtelijke handhaving van deze bepaling.

Artikel 7 richtlijn:

1. De lidstaten voorzien in een passende rechtsbescherming tegen eenieder die opzettelijk op ongeoorloofde wijze een van de volgende handelingen verricht:

- a) de verwijdering of wijziging van elektronische informatie betreffende het beheer van rechten,
- b) de verspreiding, de invoer ter verspreiding, de uitzending, de mededeling aan het publiek of de beschikbaarstelling voor het publiek van werken of ander materiaal beschermd krachtens deze richtlijn of krachtens hoofdstuk III van Richtlijn 96/9/EG, waaruit op ongeoorloofde wijze elektronische informatie betreffende het beheer van rechten is verwijderd of waarin op ongeoorloofde wijze dergelijke informatie is gewijzigd,

en die weet of redelijkerwijs behoort te weten dat hij zodoende aanzet tot een inbreuk op het auteursrecht en de wettelijk vastgestelde naburige rechten of op het in hoofdstuk III van Richtlijn 96/9/EG bedoelde sui generis recht, dan wel een dergelijke inbreuk mogelijk maakt, vergemakkelijkt of verbergt.

2. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder "informatie betreffende het beheer van rechten" verstaan alle door de rechthebbenden verstrekte informatie die dient ter identificatie van het werk of het andere materiaal, bedoeld in deze richtlijn of bestreken door het in hoofdstuk III van Richtlijn 96/9/EG bedoelde sui generis recht, dan wel van de auteur of een andere rechthebbende, of informatie betreffende de voorwaarden voor het gebruik van het werk of het andere materiaal, alsook de cijfers of codes waarin die informatie vervat ligt.

De eerste alinea is van toepassing, wanneer bestanddelen van deze informatie zijn verbonden met een kopie van, of kenbaar worden bij de mededeling aan het publiek van een werk of ander materiaal bedoeld in deze richtlijn of bestreken door het in hoofdstuk III van Richtlijn 96/9/EG bedoelde sui generis recht.

Artikel 45n

De artikelen [...] 16b en 16c zijn niet van toepassing op de in artikel 10, eerste lid, onder 12°, bedoelde werken.

Toelichting:

Richtlijn 91/250/EEG van de Raad van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's laat geen ruimte voor een beperking ten behoeve van het privé-kopiëren. Hetzelfde geldt voor Richtlijn 96/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken voorzover het betreft een met elektronische middelen toegankelijke verzameling als bedoeld in artikel 10 lid 3 Auteurswet 1912. De richtlijn auteursrecht laat het auteursrechtelijk regime voor zowel computerprogramma's als databanken onverlet.

Huidig artikel 45n Auteurswet 1912:

De artikelen 16b, eerste lid, en 17, eerste lid, zijn niet van toepassing op de in artikel 10, eerste lid, onder 12e., bedoelde werken.

BIJLAGE A

BIJLAGE B

Wet houdende aanpassing van de Auteurswet 1912, de Wet op de naburige rechten en de Databankenwet ter uitvoering van richtlijn 20001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij (PbEG 22 juni 2001, L 167, 10) (Wet uitvoering richtlijn harmonisatie auteursrecht en naburige rechten)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat de Auteurswet 1912, de Wet op de naburige rechten en de Databankenwet moeten worden aangepast aan de richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 mei 2001 betreffende harmonisatie van bepaalde aspecten van auteursrecht en naburige rechten in de informatiemaatschappij;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Auteurswet 1912⁸ wordt als gevolgd gewijzigd:

A. Artikel 12b komt als volgt te luiden:

Artikel 12b

Indien een exemplaar van een werk door of met toestemming van de maker of zijn rechtverkrijgende voor de eerste maal in het verkeer is gebracht in een van de lidstaten van de Europese Unie of in een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte van 2 mei 1992, vormt het anderszins in het verkeer brengen van dat exemplaar geen inbreuk op het auteursrecht.

B. Na artikel 13 wordt een nieuw artikel ingevoegd, dat als volgt komt te luiden:

Artikel 13a

Onder de verveelvoudiging van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet verstaan de tijdelijke reproductie die van voorbijgaande of incidentele aard is, en die een integraal en essentieel onderdeel vormt van een technisch procédé dat wordt toegepast met als enig doel

- c) de doorgifte in een netwerk tussen derden door een tussenpersoon of
- d) een rechtmatig gebruik

van een werk mogelijk te maken, en die geen zelfstandige economische betekenis bezit.

⁸ Stb. 308, laatstelijk gewijzigd bij de wet van [--]

C. Artikel 15 komt als volgt te luiden:

Artikel 15

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het overnemen van nieuwsberichten, gemengde berichten, of artikelen over actuele economische, politieke, godsdienstige of levensbeschouwelijke onderwerpen alsmede van werken van dezelfde aard die in een dag-, nieuws- of weekblad, tijdschrift, radio- of televisieprogramma of ander medium dat eenzelfde functie vervult, zijn openbaar gemaakt, indien:

1°. het overnemen geschiedt door een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift, in een radio- of televisieprogramma of ander medium dat eenzelfde functie vervult;

2°. de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen;

3°. voorzover redelijkerwijs mogelijk de bron op duidelijke wijze wordt vermeld, alsmede de aanduiding van de maker, indien deze in de bron voorkomt, en

4°. het auteursrecht niet uitdrukkelijk is voorbehouden.

2. Ten aanzien van nieuwsberichten en gemengde berichten kan een voorbehoud als bedoeld in het eerste lid, onder 4°. niet worden gemaakt.

3. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan de oorspronkelijke.

D. Artikel 15a komt als volgt te luiden:

Artikel 15a

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het citeren uit een werk in een aankondiging, beoordeling, polemiek of wetenschappelijke verhandeling of voor soortgelijke doeleinden mits het werk waaruit geciteerd wordt rechtmatig openbaar gemaakt is en indien, voorzover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, wordt vermeld, het citeren in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is en aantal en omvang der geciteerde gedeelten door het te bereiken doel zijn gerechtvaardigd en de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen.

2. Waar het geldt een kort werk of een werk als bedoeld onder artikel 10, eerste lid onder 6e., onder 9e. of onder 11e., mag voor hetzelfde doel en onder dezelfde voorwaarden als genoemd in het eerste lid het gehele werk, in zodanige verveelvoudiging dat deze door haar grootte of door de werkwijze volgens welke zij is vervaardigd een duidelijk verschil vertoont met het oorspronkelijke werk, worden overgenomen.

3. Onder citeren wordt in dit artikel mede begrepen het citeren in de vorm van persoverzichten uit in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen artikelen.

4. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het citeren in een andere taal dan de oorspronkelijke.

E. Na artikel 15g wordt een nieuw artikel ingevoegd, dat als volgt komt te luiden:

Artikel 15h

Tenzij anders is overeengekomen, wordt niet als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst beschouwd het door middel van een besloten netwerk beschikbaar stellen ervan door voor het publiek toegankelijke instellingen voor raadpleging van het werk in de voor openbare raadpleging ingerichte ruimten van die instellingen, ten behoeve van onderzoek of privé-studie door individuele leden van het publiek.

F. Artikel 16 komt als volgt te luiden:

Artikel 16

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking uitsluitend ter toelichting bij het onderwijs, voorzover dit door het beoogde, niet-commerciële doel wordt gerechtvaardigd, mits:

- 1°. het werk waaruit is overgenomen rechtmatig openbaar gemaakt is;
- 2°. het overnemen in overeenstemming is met hetgeen naar de regels van het maatschappelijk verkeer redelijkerwijs geoorloofd is;
- 3°. de bepalingen van artikel 25 in acht worden genomen;
- 4°. voorzover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, wordt vermeld; en
- 5°. aan de maker of zijn rechtverkrijgenden een billijke vergoeding wordt betaald.

2. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek, mits, voorzover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, wordt vermeld en voor zover de verveelvoudiging of openbaarmaking door het beoogde, niet-commerciële doel worden gerechtvaardigd.

3. De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing ten aanzien van het overnemen in een andere taal dan de oorspronkelijke.

G. Artikel 16b komt als volgt te luiden:

Artikel 16b

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging welke beperkt blijft tot enkele exemplaren en welke uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die zonder commercieel oogmerk de verveelvoudiging vervaardigt of tot het verveelvoudigen uitsluitend ten behoeve van zichzelf opdracht geeft.

2. Waar het geldt een werk in een dag-, nieuws- of weekblad of een tijdschrift of waar het geldt een boek of de partituur of de partijen van een muziekwerk en de in die werken opgenomen andere werken, blijft die verveelvoudiging bovendien beperkt tot een klein gedeelte van het werk, behalve indien het betreft:

a. werken, waarvan naar redelijkerwijs mag worden aangenomen geen nieuwe exemplaren tegen betaling, in welke vorm ook, aan derden ter beschikking zullen worden gesteld;

b. in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen korte artikelen, berichten of andere stukken.

3. Waar het geldt een werk, als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 6°, moet de verveelvoudiging door haar grootte of door de werkwijze, volgens welke zij vervaardigd is, een duidelijk verschil vertonen met het oorspronkelijke werk.

4. Indien een ingevolge dit artikel toegelaten verveelvoudiging heeft plaatsgevonden, mogen de vervaardigde exemplaren niet zonder toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht aan derden worden afgegeven, tenzij de afgifte geschiedt ten behoeve van een rechterlijke of bestuurlijke procedure.

5. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur bepalen dat voor de verveelvoudiging als bedoeld in het eerste lid ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een redelijke tegemoetkoming is verschuldigd. Wij kunnen daarbij nadere regelen geven en voorwaarden stellen, onder meer met betrekking tot de vorm en de hoogte van de redelijke tegemoetkoming.

6. Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing ten aanzien van het verveelvoudigen als bedoeld in art. 16c, alsmede ten aanzien van het nabouwen van bouwwerken.

H. Artikel 16c komt als volgt te luiden:

Artikel 16c

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de reproductie zonder commercieel oogmerk van dat werk of een gedeelte ervan op een voorwerp dat bestemd is om een werk ten gehore te brengen, te vertonen of weer te geven, mits deze reproductie uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die de reproductie vervaardigt.

2. Voor de reproductie als bedoeld in het eerste lid is ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een redelijke tegemoetkoming verschuldigd.

3. De verplichting tot betaling van de tegemoetkoming rust op de fabrikant of de importeur van de in het eerste lid bedoelde voorwerpen.

4. Voor de fabrikant ontstaat de verplichting tot betaling van de tegemoetkoming op het tijdstip dat de door hem vervaardigde voorwerpen in het verkeer kunnen worden gebracht. Voor de importeur ontstaat deze verplichting op het tijdstip van invoer.

5. De verplichting tot betaling van de tegemoetkoming vervalt indien de ingevolge het derde lid betalingsplichtige de in het eerste lid bedoelde voorwerpen uitvoert.

6. De tegemoetkoming is slechts eenmaal per voorwerp verschuldigd.

7. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur nadere regelen geven en voorwaarden stellen ter uitvoering van het bepaalde in dit artikel, onder meer met betrekking tot de aard van de voorwerpen ten aanzien waarvan de in het tweede lid bedoelde redelijke tegemoetkoming verschuldigd is, en de vorm en de hoogte van de redelijke tegemoetkoming.

8. Indien een ingevolge dit artikel toegelaten reproductie heeft plaatsgevonden, mogen de in het eerste lid bedoelde voorwerpen niet zonder toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht aan derden worden afgegeven, tenzij de afgifte geschiedt ten behoeve van een rechterlijke of bestuurlijke procedure.

9. Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing op het reprografisch verveelvoudigen, alsmede op het verveelvoudigen van een met elektronische middelen toegankelijke verzameling als bedoeld in artikel 10, derde lid.

I. Artikel 16g komt als volgt te luiden:

Artikel 16g

Geschillen met betrekking tot de in de artikelen 16b en 16c bedoelde tegemoetkoming worden in eerste aanleg bij uitsluiting beslist door de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage.

J. Aan artikel 16h wordt een derde lid toegevoegd, dat als volgt komt te luiden:

3. Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur bepalen dat ten aanzien van de verveelvoudiging van werken als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 1°, van het in een of meer der voorgaande leden bepaalde mag worden afgeweken ten behoeve van de uitoefening van de openbare dienst, alsmede ten behoeve van de vervulling van taken waarmee in het algemeen belang werkzame instellingen zijn belast. Wij kunnen daarbij nadere regelen geven en voorwaarden stellen.

K. Na artikel 16m wordt een nieuw artikel ingevoegd, dat als volgt komt te luiden:

Artikel 16n

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging door archieven of door voor het publiek toegankelijke bibliotheken, onderwijsinstellingen of musea die niet het behalen van een economisch of commercieel voordeel nastreven, indien die verveelvoudiging geschiedt met het doel exemplaren van het werk voor verval te behoeden of, als de technologie waarmee het toegankelijk gemaakt kan worden in onbruik raakt, om het werk raadpleegbaar te houden.

L. Artikel 17b komt als volgt te luiden:

Artikel 17b

1. Tenzij anders is overeengekomen, sluit de bevoegdheid tot openbaarmaking door uitzending van een radio- of televisieprogramma niet in de bevoegdheid het werk vast te leggen.

2. De omroeporganisatie die bevoegd is tot openbaarmaking zoals in het eerste lid bedoeld, is echter gerechtigd met haar eigen middelen en uitsluitend voor uitzending van haar eigen radio- of televisieprogramma's het ter uitzending bestemde werk vast te leggen, mits de vastlegging van geluiden of beelden wordt teniet gedaan binnen 28 dagen na de eerste, met behulp daarvan verrichte uitzending van een radio- of televisieprogramma en in ieder geval binnen een half jaar na de vervaardiging. De omroeporganisatie, die dientengevolge

gerechtigd is tot vastlegging, is desniettemin verplicht de in artikel 25 bedoelde rechten van de maker van het werk te eerbiedigen.

3. Opnamen die met inachtneming van het tweede lid zijn vervaardigd en een uitzonderlijke documentaire waarde bezitten, mogen in officiële archieven worden bewaard.

M. Artikel 18 komt als volgt te luiden:

Artikel 18

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder 6° of op een werk, betrekkelijk tot de bouwkunde als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onder 8°, dat blijvend op een openbare plaats zichtbaar is gesteld, wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking van afbeeldingen van het werk zoals het zich aldaar bevindt. Waar het betreft het overnemen in een compilatiewerk, mag van dezelfde maker niet meer worden overgenomen dan enkele van zijn werken.

N. Na artikel 18 wordt ingevoegd:

Artikel 18a

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verwerking ervan als onderdeel van ondergeschikte betekenis in een ander werk.

Artikel 18b

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de openbaarmaking of verveelvoudiging in het kader van een karikatuur, parodie of pastiche.

O. Artikel 22 wordt gewijzigd als volgt:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding “1” geplaatst;
2. Er wordt een lid toegevoegd, dat als volgt komt te luiden:

2. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde of wetenschap wordt niet beschouwd het overnemen ervan ten behoeve van de openbare veiligheid of om het goede verloop van een bestuurlijke, parlementaire of gerechtelijke procedure of de berichtgeving daarover te waarborgen.

P. Artikel 23 komt als volgt te luiden:

Artikel 23

Tenzij anders is overeengekomen is de eigenaar of houder van een werk gerechtigd het in het openbaar ten toon te stellen of, met het oogmerk het te verkopen of de tentoonstelling ervan aan te kondigen, in een catalogus of anderszins te verveelvoudigen of openbaar te maken.

Q. Na artikel 29 wordt ingevoegd:

Artikel 29a

1. Hij, die doeltreffende technische voorzieningen omzeilt en dat weet of behoort te weten, handelt onrechtmatig.

2. Hij die diensten verricht of inrichtingen, producten of onderdelen vervaardigt, invoert, distribueert, verkoopt, verhuurt, adverteert of voor commerciële doeleinden bezit die

- d) aangeboden, aanbevolen of in de handel worden gebracht met het doel om de beschermende werking van doeltreffende technische voorzieningen te omzeilen, of
- e) slechts een commercieel beperkt doel of nut hebben anders dan het omzeilen van de beschermende werking van doeltreffende technische voorzieningen, of
- f) vooral ontworpen, vervaardigd of aangepast worden met het doel het omzeilen van de beschermende werking van doeltreffende technische voorzieningen mogelijk of gemakkelijker te maken,

handelt onrechtmatig.

3. Onder ‘technische voorzieningen’ wordt in dit artikel verstaan technologie, inrichtingen of onderdelen die in het kader van hun normale werking dienen voor het voorkomen of beperken van handelingen die inbreuk opleveren op het auteursrecht en door de maker of zijn rechtverkrijgende niet zijn toegestaan. Technische voorzieningen worden geacht ‘doeltreffend’ te zijn indien het gebruik van een beschermd werk door de maker of zijn rechtverkrijgende wordt beheerst door middel van toegangscontrole of door toepassing van een beschermingsprocédé zoals encryptie, vervorming of andere transformatie van het werk of een kopieerbeveiliging die de beoogde bescherming bereikt.

4. Bij algemene maatregel van bestuur worden in het algemeen belang regelen vastgesteld die de maker of zijn rechtverkrijgende er toe verplichten aan de gebruiker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst voor doeleinden als omschreven in de artikelen 16, 16b, 16c, 16h, 16n, 17b en 22 van deze wet de nodige middelen te verschaffen om van deze beperking te profiteren, mits de gebruiker rechtmatig toegang tot het door de technische voorziening beschermde werk heeft verkregen. Het bepaalde in de voorgaande zin geldt niet ten aanzien van werken die onder contractuele voorwaarden aan gebruikers beschikbaar worden gesteld op een door hen individueel gekozen plaats en tijd.

5. Uiterlijk [...] en vervolgens om de drie jaar doet de minister van Justitie in overeenstemming met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verslag aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de toepassing van dit artikel. Hierin wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de vraag of en in hoeverre gebruikers van werken van letterkunde, wetenschap of kunst door de toepassing van doeltreffende technische voorzieningen in de praktijk worden beperkt in hun mogelijkheid zich op de wettelijke beperkingen van het auteursrecht als bedoeld in het vierde lid te beroepen. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regelen worden vastgesteld omtrent de inrichting van de verslaglegging en de garing van de daartoe benodigde gegevens.

Artikel 29b

1. Hij die opzettelijk en zonder daartoe gerechtigd te zijn elektronische informatie betreffende het beheer van rechten verwijdert of wijzigt, of werken van letterkunde, wetenschap of kunst waaruit op ongeoorloofde wijze dergelijke informatie is verwijderd of waarin op

ongoorloofde wijze dergelijke informatie is gewijzigd, verspreidt, ter verspreiding invoert, uitzendt of anderszins openbaar maakt, en weet of redelijkerwijs behoort te weten dat hij zodoende aanzet tot inbreuk op het auteursrecht, dan wel een dergelijke inbreuk mogelijk maakt, vergemakkelijkt of verbergt, handelt onrechtmatig.

2. Onder ‘informatie betreffende het beheer van rechten’ wordt in dit artikel verstaan alle door de maker of rechthebbende verstrekte informatie welke verbonden is met een exemplaar van een werk van letterlijke, wetenschap of kunst of bij de openbaarmaking van een werk bekend wordt gemaakt, die dient ter identificatie van het werk, of informatie betreffende de voorwaarden voor het gebruik van het werk, alsmede de cijfers of codes waarin die informatie is vervat.

R. Artikel 45n komt als volgt te luiden:

Artikel 45n

De artikelen [...] 16b en 16c zijn niet van toepassing op de in artikel 10, eerste lid, onder 12°, bedoelde werken.

ARTIKEL II

De Wet op de naburige rechten⁹ wordt als volgt gewijzigd:

[...]

ARTIKEL III

De Databankenwet¹⁰ wordt als volgt gewijzigd:

[...]

ARTIKEL IV [overgangsrecht]

[...]

ARTIKEL V [inwerkingtreding]

[...]

⁹ Stb. 1993, 178, laatstelijk gewijzigd bij de wet van [...]

¹⁰ Stb. 1999, 303, laatstelijk gewijzigd bij de wet van [...]

BIJLAGE C

Deze bijlage bevat tekstvoorstellen voor bepalingen, waarvan de commissie het op dit moment niet opportuun acht overneming in de Nederlandse wetgeving te adviseren. Mocht evenwel tijdens het wetgevingsproces behoefte bestaan de onderwerpen van deze bepalingen alsnog te regelen, dan kan gebruik gemaakt worden van de hierna volgende formuleringen.

Artikel 15, vierde lid

4. Als inbreuk op het auteursrecht wordt niet beschouwd het overnemen van politieke toespraken en aanhalingen uit openbare lezingen of soortgelijke werken of ander materiaal, voorzover dit uit een oogpunt van voorlichting gerechtvaardigd is en indien, voorzover redelijkerwijs mogelijk, de bron, waaronder de naam van de maker, wordt vermeld.

Toelichting:

De beperking onder artikel lid 5 sub f van de richtlijn auteursrecht heeft praktisch in feite niets toe te voegen aan de reeds bestaande beperkingen, met name artikel 15a. Bovendien wijst de commissie op het verband met de voorgenomen herziening van de artikelen 11 en 15b Auteurswet, die er onder meer toe zullen leiden dat ook “parlementaire informatie” vrijgesteld zal zijn van auteursrecht, zonder de mogelijkheid van een voorbehoud ex artikel 15b¹¹.

Artikel 5 lid 3 sub f richtlijn

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het gebruik van politieke toespraken en aanhalingen uit openbare lezingen of soortgelijke werken of ander materiaal, voorzover dit uit een oogpunt van voorlichting gerechtvaardigd is en mits de bron, - waaronder de naam van de auteur, wordt vermeld, tenzij dit niet mogelijk blijkt;

¹¹Brief van Minister Van Boxtel “Optimalisatie beschikbaarheid overheidsinformatie” van 1 mei 2000, Kamerstukken II 1999/2000, 26 387, nr. 7.

Artikel 16o

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst dat via radio of televisie is uitgezonden wordt niet beschouwd de verveelvoudiging door maatschappelijke instellingen met een niet-commercieel oogmerk, zoals ziekenhuizen en gevangenissen, ten behoeve van hen die daar verblijven.

2. Voor de ingevolge het eerste lid toegestane verveelvoudiging is ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een redelijke tegemoetkoming verschuldigd.

Toelichting:

Deze beperking maakt thans geen deel uit van de Auteurswet 1912. Enige maatschappelijke behoefte aan deze beperking is de commissie niet gebleken. De richtlijn laat slechts een beperkte ruimte voor het maken van reproducties in de in artikel 5 lid 2 sub e genoemde instellingen.

Het vertonen van opgenomen werken “op zaal” valt niet onder het geharmoniseerde begrip “mededeling aan het publiek” van de richtlijn auteursrecht. Het hangt dus van de nationale wetgeving af in hoeverre daarover afspraken moeten worden gemaakt, aangenomen dat daarbij geen sprake is van een besloten kring (zie artikel 12 lid 4 Auteurswet 1912).

De enige betekenis van dit artikel zou kunnen schuilen in het ontlopen van het regime van de redelijke tegemoetkoming van artikel 16c. De commissie ziet niet in waarom dat geboden is, vandaar dat zij het geval de wetgever zou besluiten deze beperking alsnog over te nemen adviseert daarbij het vereiste van de redelijke tegemoetkoming te stellen. In dat geval zou in artikel 16g Auteurswet 1912 ook de rechtbank Den Haag moeten worden aangewezen ter beslechting van geschillen omtrent de tegemoetkoming.

Artikel 5 lid 2 sub e richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) met betrekking tot reproducties van uitzendingen door maatschappelijke instellingen met een niet-commercieel oogmerk, zoals ziekenhuizen of gevangenissen, mits de rechthebbenden daarvoor een billijke compensatie krijgen;

Artikel 16p

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking die uitsluitend bestemd is voor mensen met een handicap, mits deze direct met de handicap verband houdt, van niet-commerciële aard is en wegens die handicap noodzakelijk is.

2. Voor de verveelvoudiging als bedoeld in het eerste lid is ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een redelijke tegemoetkoming verschuldigd.

Toelichting:

De huidige wetgeving bevat geen beperkingen ten behoeve van gehandicapten. Artikel 15c lid 3 bepaalt dat bibliotheken, bekostigd door de Stichting fonds voor het bibliotheekwerk voor blinden en slechtzienden, voor het uitlenen ten behoeve van de bij deze bibliotheken ingeschreven blinden en slechtzienden vrijgesteld van betaling van de wettelijke vergoeding voor het uitlenen. Die bepaling staat dus indirect ten dienste van visueel gehandicapten. Enige maatschappelijke behoefte aan de door de richtlijn geboden ruimte is de commissie (nog) niet gebleken. De huidige praktijk, waarin onder meer sprake is van afspraken tussen uitgevers en bibliotheken, werkt kennelijk goed. Mocht de wetgever alsnog besluiten de mogelijkheid die de richtlijn biedt te benutten dan adviseert zij dat slechts te doen onder de voorwaarde van redelijke tegemoetkoming. In dat geval zou in artikel 16g Auteurswet 1912 ook de rechtbank Den Haag moeten worden aangewezen ter beslechting van geschillen omtrent de tegemoetkoming. Ook zou de bepaling van artikel 29a, vierde lid, moeten worden aangevuld met een verwijzing naar het onderhavige artikel.

Artikel 5 lid 3 sub b richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het gebruik ten behoeve van mensen met een handicap, dat direct met de handicap verband houdt en van niet-commerciële aard is en voorzover het wegens de betrokken handicap noodzakelijk is;

Artikel 16q

1. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking door degene die audiovisuele dragers of apparatuur verhandelt of repareert, uitsluitend voor zover dit voor demonstratie- of reparatiedoeleinden redelijkerwijs noodzakelijk is.

2. Als inbreuk op het auteursrecht wordt niet beschouwd de verveelvoudiging of openbaarmaking van een afbeelding of tekening van een gebouw met het oog op het herstel daarvan.

Toelichting:

De bestaande wetgeving kent op dit moment niet de beperkingen zoals geregeld in artikel 5 lid 3 sub l en m richtlijn auteursrecht. Van een maatschappelijke behoefte aan deze beperkingen is de commissie (nog) niet gebleken.

Het tweede lid bevestigt slechts bestaand recht. Zo zullen bijvoorbeeld architecten zich in redelijkheid niet kunnen verzetten tegen herstel van door hen ontworpen gebouwen.

Artikel 5 lid 3 sub l richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(...) het gebruik met het oog op demonstratie of herstel van apparatuur;

Artikel 5 lid 3 sub m richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) het gebruik van een artistiek werk in de vorm van een gebouw of een tekening of plan van een gebouw met het oog op de wederopbouw van het gebouw;

Artikel 17c

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het uitvoeren, voordragen of ten gehore brengen ervan tijdens en in het kader van religieuze of levensbeschouwelijke bijeenkomsten of door de overheid georganiseerde officiële bijeenkomsten.

Toelichting:

Het huidige artikel 17c betreft de vrijstelling van gemeentezang en de instrumentale begeleiding daarvan tijdens een eredienst. De commissie meent dat van enige behoefte aan uitbreiding van die bepaling, zoals mogelijk gemaakt door artikel 5 lid 3 sub g richtlijn auteursrecht niet is gebleken. In het bijzonder bij de door de overheid georganiseerde officiële bijeenkomsten acht de commissie een vrijstelling niet aangewezen. De commissie adviseert dan ook tot handhaving van het bestaande artikel 17c Auteurswet.

Artikel 5 lid 3 sub g richtlijn:

(De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op de in de artikelen 2 en 3 bedoelde rechten stellen ten aanzien van)

(..) Het gebruik tijdens religieuze bijeenkomsten of door de overheid georganiseerde officiële bijeenkomsten.

Huidig artikel 17c Auteurswet 1912

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde of kunst wordt niet beschouwd de gemeentezang en de instrumentale begeleiding daarvan tijdens een eredienst.